КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

КХОАНА—ХОРЖАМАШ. МАССАВА А КХАЖ ТАССА ГIО!

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(СВЕТ)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ № 71 (4362). ШОАТТА, 13 июнь, 1970 ш. Мах 2 кап.

ВАЙ СОВЕТСКИ ДЕМОКРАТИ

Боахам а культура а хьаена кердa къахьегама толамаш а довхаш, доккхача дегаlоза цlейна самые мехкабоагlа Нохч - Гlалгlайчен къахьегамхой СССР Лакхехьарa Совет хоржача дена. Кхоана оттосаш нах бола ки тоатол санна чубоалургба нах хоржаний участкашка. Шоай гражданск декхар кхоачаш а деш, бартагlа кхаж тоссаргба харжархоша нюки советски парламенте бохийтача шоай дикагlболча къон гентен мехкараштен тlехьа.

Чlоаггlа лоархlамерча хана хул СССР Лакхехьарча Совете ду хоржамаш укх шера. Шера а lалаьмате чlоагlа дегаш гlоздьнна а белгалдаьккхар советски наха, социалистически мехкий халкъашa, дерригача прогрессиви адамаша вай парти а дуне тlа эгара хьалхара болхлой ахархойи паччахьалкхе а хьаьнь Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дуза ди, 9 мас дездир советски халкъо фашизм эша а яь котало йыкха ткъаь пхиь шу дизар.

Дукха ха йоашаш болхлошка, ахархошка, Советски Эскаргн Тlема - Форда Флотен бlухошка, сийлахь-боккхача Советий мехка беррига гражданашка ше дьяье Кхайкарал тlа белгалдаьхад Советски Союза парте Центральни Комитето СССР Лакхехьарча Совете тlехьара хоржамаш хиначул тlехьагlа советски халкъо дьяха толамаш а дlахо кхийна хьалкашка латта доккхараш а. Советски нах кура хлахьеж шоаш хьабенача кaьнкъега. Цу пхорий веттара итог а КПСС ХХIII съездо а цул тlехьагlарча КПСС ЦК Пленумаша а белгалъяьккха вай парте политика ийса чакхъеккхаро вай паччахьалкхе чlоагlъеча доккха доламаш дала айш хилийтар. Кхы а чlоагlъенхай болхлойи ахархойи союз, вай общества морально -политически идейни цхьоагlо. Цу дерригаш хьадуя коммунизм хьалъеча довхаргдолча кердача толамий лард.

Советий мехка исторе теша а вош хьахьокх боккъонца йола паргlато бокъонаши къахьегамхошта социализма мара луре ца хилар. Цо торо хулийт производства доал деча къахьегамхой шерра юкъеоза, общественни паччахьалкхен гlулакхаш чакхдоалаера шар лоархlам нlаккха не хиниче е капитализма мехкашка хила йиш йоацаче а тайпара лакхде.

Вай Нохч - Гlалгlай Автономни Советски Социалистически республикера советски парламенте депутаталла харжа оттаваьй веррига а 14 кандидат. Царна юкъе ва Сунжера мехкдаьтта промысла оператор В. Н. Нечаев, Малгlабекера бурувлеттар I. Х. Чилиев, Наьсарера доярча Р. А. Темурзиева, Урус - Мартанера баьпадаараш леладеча звенона керте латта З. М. Шамилева, Шелара лор З. З. Каснева, писатель С. В. Михалков, Шелковскера механизатор В. Д. Беложихо, Гудермессера тракторно - кхаш леладеча бригада бригадир Я. Арсанбиев, кхыбараш. Уж ба тайп-тайпара профессеш йола, тайп-тайпарча къамех бола, парте бола а парте боаца а нах, вай хьамсарча Коммунистически парте кlа баь халкъа цхьаьне къонгаш мехкарийн.

Депутаталла харжи оттабьча кандидаташца вlашагlкхеташ хиначе собранешa хьахьекхар хоржамаш хулча дийнаь коммунистийн парте боацарийн блока кандидатагта кхаж тассара тlахьедаш парте даь Кхайкарал къахьегамхоша диза хьаллоацаш дилар.

Вай нахар, къахьегам, коммунизм хьалъеча дьяха толамаш — из беррига а вай советски вахара образ, советски демократи хестаеш бола агитатораш а пропагандисташ а ба.

Капитализма хуллаш шоай буржуазии демократи мелла хестайой а, вай социалистически демократи мелла lохьокхае уж гlерте а, цар йиш яц паччахьалкхен лакхехьарча органе вай советски парламенте санна дукха болхлой, ахархой, интеллигенце вакалаш болча капиталистически мехка цlи якка, хlана аьлча бац из. Духхьала цу цхьан факто доккаду буржуазии паргlатонаш хестоеш империализма идеологаша мел дуеш. Вайна йовзаш я капитализме мехкашкара паргlато, из мел мах болаш я а хой. Буржуазии мехкий паччахьалкхен аппарате хьаллуецараш, из га довкхараш галеш дизза ахчаш дола хьалдола нах ба, уж ба цар, эзараш бахьанаш а кхувлаш къахьегамхой мехка доалдеча кхъе а па буташ, lаьдала парте уоттабераш.

Советски наха де а доагlаш доккхал ду Октябро даьча сийлахь-доккхача гlулакхех — советски демократи бокъонца дола халкъа га доаккхаш а цул хьаштам хьаллоацам а дола lаьдал хиларах. Кхоана хоржаний участке даьхкача вайх хlаране пор раьзе а долеш, доккхал а деш кхаж тоссаргба вай массане тешам бенна а сийдеш а бола мугlарера къахьегамхой паччахьалкхен lаьдала лакхехьарча органе хоржаш. Вайна хоа ловш кхоана харжа лаьохlараша вей дулхах-цlийх бола нах, коммунистийн парте боацарийн блока кандидаташ болга. Хьокхаме къахьегарца, хьинаре общественни болх барца шоаш Даьхенна мутlахьа хилар хьалъекхал цар, хlаьта кулухья къахьегамхоша чlоагlа лоархlаш а ба уж. Хlараннена хьокхаме ба цар къаьхьегам, хlаравар гlерт ужжамо хила.

Хоржаний бюллетенаш тlа дlаязабьча кандидаташнара вай уйла ицитай хьахьекха lеш дац вай кхоана. Коммунистийн парте боацарийн блока кандидаташтa тlехьа кхаж тассарца вай кхаж тосс Советски Союза Коммунистически партен Советски паччахьал кхеин политикана тlехьа. Из политика массанена а йовзаш, массане а кхетееш я. Дерригача дунен тlа машар хилийтар, общества экономически культурийн прогресс шеръяр, советски халкъа вахара хьал тоадар, коммунизма материально - технически бази хьаяр — уж дешаш да цу политикан парте ладараш. Коммунистийн парте боацарийн блока тlехьа кхаж тоссараша кхаж тосс социалистически демократи детlайоалаяра тlехьа, советски общества барт чlоагlбара тlехьа, Советски Союзе дахача халкъий вежарий доттагlал чlоагlдара тlехьа, цар хьаллоац вай Даьхен обороний низ чlоагlбара тlаерзаль йола Советски Союза Коммунистически парте политика. Дерригеш а кхаж тосса гlо!

Тхо кийча да

Хоржаний кампани дlайолалушше болх бе йолаелар тха агитпункт. Из вlашагlъеллар Сунженски районерча Первомайское яхача юртарча Мече хутора библиотеке. Эттара хьалха чержар агитатораш. Уж ийс ва. Тlаккха балха план а оттаь мел эша кхоачам бир оаха. Агитатораша каст - каста совещанеш йора, цар планаш чlоагlъеш, декхараш кердадоалаш.

Шоай ке хулла дика бокх бе гlерт тха агитатораш. Цар харжархошца каст-каста беседаш ю, лехнош еш советски хоржаний системах, дунен халкъашта юкъерча хьалах, партей правительствай политиках, дlадаха хоржамаш хиначa юкъа тха районе, юрта хиначa хувпамех.

Агитатораша дукха болх бу вах бахача моттигашка а. Хlара агитатора тlачlеагlдаьа иттъитт цlа. Цар цига шоп тел харжархой хаттараша, хlараннена дlабовзийт депутаталла харжа оттабаь кандидаташ.

Къьастта дика болх бош ба агитатораш - хьехархой Озиева Хейна, Евлоев Махьмад, библиотека заведующи Гатиева lайшат, иштта кхы а.

Тха агитпункте массаза худ дешa кердa газеташ, журналаш, хоржамех дола литература. Малагlча хаттара шоп дала йиш хургйолаш вlаштlехьбаьккхай агитпункта ший болх. Дика вlаштlехьаьккхай хоржамех йолла гойтара агитаци а. Хьалтеха лоахк плакаташ, лозунгаш, харжа оттабаьча кандидатий биографеш.

Хlанз эррига кийча вь дахьнад тхо. Цlаькха а хьежал харжархой списокашка. Тха юртара массавола саг кийча ва 14-ча июне СССР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамашка цхьа барт болаш кхаж тасса.

С. МАНИЕВ,
агитпункта заведующи.

Харжархой собрани

Самардийнахь Грознерча кооперативни техникуме чуллача агитпункте хоржамашта хьалхара собрани хилар. Техникума актови зал хьалйиза гулбелар укхаза харжархой —/ болхлой, лораш, хьехархой, студенташ, бахе нах.

Собрани хьаелл агитпункта заведующе А. С. Анодина. Кхоана хургдолча хоржамех лаьца къамьал ду цо.

Цул тlехьагlа КПСС ЦК вай мехка берригача гражданашка даьча Кхайкаралах лаьца доклад е дош лу кооперативни техникума хьехархочо С. Д. Домбаевайта.

Собрание къамаьлаш дир СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидатий доверенни болча кооперативни техникума хьехархоша нов. Пугоева, Емелюшина, Сифенкос.

Собрани чаккхоалаш художественни самодеятельноста концерта хьежар харжархой.

С. ШАДИЕВ.

Лакхача идейни боараме

СССР Лакхехьарча Совете депутатa хоржамашта накъболлаш Гудермеса района къахьегамхоша дика къахьегама толамаш даьхад.

Масала, укх шера пхе бетта план промышленноста 110 процент кхоачашъяьй, планал сов гlа реализаци яьй 346 эзар сома мах йолча продукцена.

Вlаьстан юкъера балхаш дика чаккхдаьхад юрта боахама болхлоша. Республике эггара хьалха, балхаш дика вlаштlехь а даьха чуэца долаьдаьх ка бола ялаташ. Ялаташ чуэца доладенача хьалхарча деноша тхо тlаддигал.

Районерча берригача къахьегамхоша къаьстта уйла тlайохийт «Производства резервах пайда дикагlа эцаран халкъа боахаме экономе режим чlоагlъярех хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК кисьмо дувцача хана кийчъяь мероприятеш чаккхъяларан гучадьнна кхоачамбоацараш дlадахарни.

Тхоай берригача агитационно-пропагандистски балха ларда йиллай оаха В. И. Ленин ваь 100 шу дизара кийчо еча хана lоаьь опыт. Тха агитатораша политинформаторашеа района къахьегамхошта дувцар парте ХХIII-ча съездой КПСС ЦК дlахорча Пленумашта белгалдаь, парте чурчен арахьарчен политика ленински никъ Коммунистически партен Советски паччахьалкхенон леррагlа чакхбоалаш хилараха; болхлой, колхозхой, интеллигенце ницкъе чарпарцlадоахар пятилетка толане чакхъяккхари тlйийца социалистически декхараш кхоачашдаран, lилманехнически прогресс сихъяра, карарча резервах бьзагlен дикагlен пайда эцара, иштта дlахо.

Идейно-кхетама бола беча хана партийни организацеш шоай терхам тlадахийтаб иштта тlеххьарча шера дий толаме кхоачашъяра.

Шоаш беседаш докладаш еча хана тха агитаторашеа политинформаторашея йоккха моттиг хетаю империализмий дукьала, машар, демократи, къаьман хоlам, социализм бахьна долаш лоаттабеча къовсамера дунен халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама цхьоагlон кхотабалари марксизма-ленинизмай пролетарски интернационализман ларда тlа чlоагlъяра гlулакха КПСС-о беча балхах йолча материалашта.

Ленина цlерагlча машинаш-къахой клубера, № 1, № 5 йолча юкъерча школера, «Нефтяник» яхача клубера, кхычахьара ираш санна йолча тха, дукъхача агитпункташен цар, агитаторашен шерра а масса, оагlоравьара а хьахьокх социалистически демократи халкъа дукьаларча буржуазни демократел тlех хилар, демократи дlахо дегlайоалаяра, боахами культурен дегlаккхуйлара дазъе Советий лоархlаж лакхбера тlаберзаба вай парте никъ.

«Кавказ», «40 лет Октября» яхача колхозий, «Новогрозненский» совхоза, кхыча агитпункташа харжархой балхача дlа а улаш дика дlадоахийт цара укх тайпара дешаш: Коммунистически партен Советски правительствай арахьарча политика маlан. Советски Союзо империализмана дукьаьла хьиареп леррагlен лоаттабу къовсам, гучайоакх американски империализма тlема политика, вьетнамски халкъа дукьала цо лоаттабу агрессиви зулам тlом.

Хоржамашта кийчо еча хана районе шерра пайда эц Ленински дешараш, Ленински пlаьраскаш, хаттарийн жопийн сайренаш, тематически сайренаш, книжкаш дешарий конференцеш, политинформацеш, беседаш, доклашаш санна болча пропагандий агитаци формаех. Харжархошта хьалхашка каст-каста къамаьлаш ду городен районен кулгалдеча болхлоша.

Нах баххача беча агитационно-пропагандистски балха идейни чулоацам ма могга лаккхбе гlерт тхо. Укх шера дукха а дукхагlа кийчбаьб агитаторашии политинформаторашии. КПСС горкома бокъонца тохаш хержаб уж.

СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттабаьча кандидатий производствени гlулакхаш къахьегамхошта дlадовзийтара партийни организацеш, агитпунктай заведующеца промышленностен транспортен предприятешка, гlишлонашка, колхозашка, совхозашка харжархой собранеш яьй депутаталла харжа оттабаьча кандидаташа вlашагlкхетара хетаьь. Уж вlашагlкхетарашa корта бола гlулакхаш дувцаш чаккхдувлар.

Парте городской комитето дукха мероприятеш кийчъяьй хоржамашта дале доаггlача тайпара лакхъадахара. Агитаторашеи политинформаторашеи шозза семинар яь хlанз хулча хоржамашта хетаьь.

Берригa политико - массови болх нах баххача чаккхбоах оала. Цига бокъахьеlа хул пунах боали пайда, нах дукхагlа чулоац.

Кинофикаце отдело вlаштlехьдаьккхад «Ленина идеяш кхаши котъяолашн я» яхаш декиз а йолаш кинофильмаши журналаши гойташ месячник чаккхйоаккхилга. Царга хьежаб эзараш харжархой.

Хlанз тха агитаторийн политинформаторийн терхама юкъмоттиге латт хоржамашта хьалха КПСС ЦК-ас Советски Союзерча берригача къахьегамхошка даь Кхайкарал харжархошта ма дарра дlадовзийтилга.

Тха агитатораша цхоана lурре а дейз хьашиий безаш хьалларгьа хоржаний участкой цlеlараш. Дукха иттаю эзараш гудермесцаш боаггlаргба укхаза халкъа дикагlа болча къонгаштен мехкараштен шоай голосеш дlаиллар дукьа.

Э. ИСАЕВ,
КПСС Гудермесски горкома секретарь.

Массане а кхаж тоссаргба

Кхоана, 14 июне, тха Энгеньюйгий-Юртара 2500 саг кхаж тосса гlоргаз. Дика кийчо яь ваха цу гlулакха.

Хоржаний тхи участок а тха юрта; цlаl йоккхача школен шолла гlьийр совхоза центральни усадьбен.

Дукха ха я харжархой шоралагlа оттаю списокаш чейхъаьхнd. Массехказа шоай микрорайонашка бахача царна хlагlа хилар агитатораш. Беседаш йир, кхаж нииштa тасса беза, хоржаний система дlайовзийтар.

Из гlулакх кхоачашдеш ца хандаш болх беш хилар тха агитпункташ е. Дукха цал хилар цар цу хоржамашта кийчо еча юкъа. Укхаза дар хоржамех хlама за мел лоачеш яза брошюраш. Положенеш, журналаш, газеташ, вlаьта из хоар дlахатта нах. Царна дейзар шоай СССР-а Лакхехьарча Совета депутаталла хоржаргбарий вахар, къахьегам ламъеш. Царна юкъе ва укх юртара (болх беш Малгlобиге из вай) кхоана правительства членалла хоржаргволa дlамига саг Чилиев lалехад ю.

Дийна вертвоалаш ноккъостей дар тхоца хьинар долча агитатораша хьехархоша Энгиев Даламбекь, Мугалиев Увейса, Лазарева Людмилас, Албогачиева Айнас, Дзауров Мухарбика, кхычар. Нахаца болх бе опыт а энаеш а я хир. Хlаьта хоржамашта кийчо еча юкъе лакхъ ладаши а хиннаб.

Хоржаний участкашка кийчо еш, оборудованеш юххера де мел девар селхан даь даьлар тхо. Шоай харжархошта пригласительни билеташ дlадийкъа а баьнна кхы а моеш кlезйг-дукха шок бувлача пlенкошка чууртташ, камогаш хийна саг вий, кхы ворало хинна кlама дий хьокаш ба уж.

Тхо дог тийша да тхоай юрта кхоана бокъонца политически баьрамца из гlулакх чаккхдоаккхаргхилараl.

В. САПРАЛИЕВ,
Наьсарерча Энгеньюйгий-Юрта юртсовета исполкома председатель.

Юбилейни вакте латтача Грозненски «Металлист» завода болхлоша дика къахьегама толамаш доад укх шера. Ер шу долаелча денз планах лаьркlачуж сов гlа реализаци яь пружинош монташ, хьастамаш, ытамаш, кхыдола продукци 8 эзар сома мах я. Локдалийтак цар къахьегама толамаш июнь бетта а. Хьалхарча декадa задани тlехдоачаргъяьй заводa коллективе. Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба ноакъостий слесараш Т. Алиев, З. Герасиев, В. Ткаченко, кхыбараш.

СУРТА ТlА: болх беш ва слесарь Т. Алиев.

И. Плиева сурт.

ХАРЖАРХОЙ Л. И. БРЕЖНЕВЦА ВlАШАГlКХЕТАР

12 июне Москве съездаш хулача Кремлевски Двореце хоржамел хьалха Союза Совета хоржамаш дара йолча Бауманскн хоржаний округа харжархой собрани хилар СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидатца Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретарaца Леонид Ильич Брежнева вlашагlкхетара хетаьь.

Собране дакъа лоацараша чlоаггlа тlоераш а деттеш тlайийар президиуме гучабьнна ноккъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Москверча а столица Бауманскн районерча а партийни, советски, общественни организацей викалаш.

Хоржамел хьалхара собрани хьайийлар КПСС Бауманскн райкома хьалхарча секретара В. Н. Макеева.

Доверенни волча Московски счетно - аналитически машиний завода токара А. В. Антропова гулбеннараштa дийцар Леонид Ильич Брежнева партийни, паччахьалкхен, общественни гlулакхех.

Цул тlехьагlа къамаьлаш дир № 312 йолча школа хьехархочо З. П. Хотомас, Паччахьалкхен машиноведене lилма-гоккхна института директора академика А. А. Благонравова, Московски машиниськъа Московско-Ярославски отделене воккхагlвола ьакъа мастера В. Х. Еремина, Бауманa цlерагlча МВТУ студентка Юрьева Иринас.

Гулбеннараша безаме тlайийцача ноккъоста Л. И. Брежнева къамьал дир.

Вокха тешам шейх болерах — СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжa кандидаталла ше оттаварах харжархошта баркал аьлар ноккъоста Л. И. Брежнева.

Чlоаггlа уйла тlаехийтта ладийгlа ноккъоста Л. И. Брежнев даьча къамьлага Чlоаггlа, дlаьвдаь тlоераш детт. Берригаш а хьалгlоатт. Зале лоацаш кхайкаду Советски Союза Коммунистически парта, цук ленински ЦК-а сийна, советски халкъа — коммунизм хьалъеш доаллачун сийна.

(ТАСС).

ТАСС ХОАМ

ОРБИТА ТlА—230 САХЬАТ

11 июне московски ханах 12 сахьати 31 минути йоаначa хана Лаьттанна гонахьа 155 го баьккхабр «Союз-9» яхача космически кема. Цу ханага кхоачача хана космонавташа Андриян Николаевен Виталий Севастьяновен орбите гlолла пхиь бу 230 сахьат даьннадар.

Андриян Николаевен, Виталий Севастьяновен балха ди московски ханах 12 сахьат даьнча дlадоладеннад, оттаьнча порядкега хьежжа чакхдаьннад. Iуйрийна кулг-юхь дилачул, кема системашка хьежачул, марта диаьчул тlехьагlа лаьттен тlехсен сигаларча седкъайн зем бовккхаш хиннаб космонавташ. Радиобувзама сеансашка ши Николаевен Севастьяновен хоам баьб, Къилбаьгеи Кавказагеи хьожаш хиннад шоаш, шаьра бlаргагуш яр горадаш Сочи, Батуми, Севан иха lай дьнна 143-гlа го боаккхача хана Ирана территоре тlарча Деште-Кевир яхача яьсселен эрене дом гlоттабаш баьнна мух бlаргабайнаб космонавташта.

Никъ беш лела иттлагlа ди долча хана программага хьежжа хьалхарча даноашачул дукхагlа салеlад А. Николаевен, В. Севастьяновен. ШоллагlA марта диччул тlехьагlа шахматех ловзаш книжкаш дешаш хиннаб уж. Космонавташа хоам баьб, кема тlарча чуlеча отсекашка бокъонца цхьалхо яьй — дом шенг зирхатилгаши пылесоса ноккъосталца хьалохведаьд, аьнна.

«Союз-9» яхача кема тlарча микроклимата параметраш лертlа, Лаьттан тlарчарна тарга я: давлени ртутни такилга 850 миллиметр, температура — Цельсе 20 градус.

Пхьер даале хьалхагlа орбитальни отсеке космически гимнастика еш хиннаб Николаев Севастьяновн. Балха ди, чаккхдоаллаш шоайла медицински хьажар даьд космонавташа. Радиобувзема тlеххьарча сеансе кема командира Николаева хоам баьб, космонавташа бlарчача дийнахь дика салеlад, цар сахьале дика я, хьал гlехдика да аьнна. Наб е lовжжале хьалхагlа Николаева цlий пха минута 68-зза тохаллуш хиннаб, Севастьянова — 67-зза, доаха са а иштта—минута 12-зза 15-зза.

«Союз-9» яхача кема экипажа аргlанара балха ди 11 июне московски ханах 11 сахьат даьнча дlадоладеннад. Сигальхар управлене центрага Николаев Андриана хоам баьб, оттаьх лен программа хьовзийначу болелаш райяна.

«Союз-9» яха кема орбита гlолла дlеэо никъ беш да.

ЙИСАР-м ДУКХА ХА ЯЦ

Ка бола культураш чуэцара йиза кийчо яь хьина хила еза ха я хlанзарьар. Цхьабакъде, хlана а долаш да кlимарса лертlа кийчо иза дола боахамаш. Хьаэцаргъа вай Урус-Мартана района йоккхагlчарех йола «Горец» совхоз.

Укх шера 2170 гектара тlара ялата-бобовни культураш чуэца езаш ба цу болхама кхаш леладераш. Царех 1900 гектара тlара ираш гураьь йийна культураш я. Долче хьожаргда вай совхоза кужалхоша, специалисташа из санна лоархlамерча кампанена яь кийчо мииштай.

Гураьь дийнача ялата лакхалга-лохалга хьежжа чуэцаргда оаха из, дуц совхоза специалисташа: лоха долчар хьекхари ардари ихьана а долаш чуэцаргда ялат, хlаьта лаккхагlа тlаддьннар, оасар дукхагlа юкъеувр, фуна лаьрхlа дийнар — хьекхари ардари къаьста а долаш. Болх бергба кlа хьокхача машинашен шо-шегlа делача комбайнашеа.

Йолаш а совхозе ялат чуэцара план а. Цхьабакьда дикалга диллачa ялан хила езачоа гаьна я. Цу тlа белгалдаьд чуэца деза ялат тlадоле кхаш, из чуэца деза техника, деноц, хьекха иасарах lодилла ялат ардар, ялат хьаттапка а элеваторашка дlакхахьар. Цхьабакьда, халахете а, плана тlа цхьанна а метте хьодхабаьбац уж дерригa балхаш кхоачашдеш бераш — къахьегамхай. Ялат чуэцара оттаеча плана тlа керттердар фу хила деза аьлча, из да агрегаташта механизатораш дlаннийсбар, цул тlехьагlа царна йола эзданеш белгалъяр. Хlаьта уж дешаш совхозе оттаьча плана гlа цхьа молагlдараш саина хьоахадаь мара дац. Масала, ялат хьекхари ардари цхьана а долаш чуэцара нормаш геттара лоха я — 8 гектар, хlаьта хьекха уллар ардара норма — 12 гектар. Цхьабакъде КПСС обкома, республика министрий Совета решене тlа белгалъяь нормаш иштта я: хьакхари ардари цхьана долаш ялат чуэцара норма — 10 гектар, хасарех уллар ардара норма — 22 гектар. Белгалде деза къахьегамхошта тела алапи а цу нормашка хьежжа хила дезаш долга. Цу тайппара лоха я хьакхари ардари къаьста а долаш ялат чуэцара плана тlа белгалъяь нормаш а.

Плана тlа вlалла хьахаа а даьхац доагора - смазочни материалашна техника lалашъяра доаш. Натахьа саина нефтебаза ший хинназхьа бензин хьа ца дахье, е дахьар, эшшача маркат ца хуле сайна латта еза агрегатий.

Цуика тарра, белгалдаьлаш плана тlа ялат чуэцарца дувзаденна балхаш а: чат эргlаш дар, ялат чуийцача, юхеюха юхкаш ахар, аьла дlайийна а тlиаьнна а баьпаш хьекхар, бlаьсти йийна культураш гlулакх дар. Юххера а, плана тlа пхьакхха а доаш ваннадац ц1ераш юлара дукхала кхоачашъеча мероприятеех.

Хlанз массехк ди даьчa дlадоладе деза ялат чуэцара балхий дикал план ийса оттаярах, цу плана тlа белгалъяь мероприятеш йизза кхоачашъярах тайпа я. Цудуxа совхозе оттаьь план ца дlа а ца йоккхийташ тоне еза.

Ала деза лертlа плана оттаяр доарxlаме гlулакх хилар. Цхьабакъде, цул а тlех ларxlа дезаш да ялат чуэцара пунц дувзаденна йолча балхамтен эшаш йола юртбоахама техника кийчъяь хилар. Ала дезаш да совхозе яь кийчо геттара лагара хилар.

Комбайнаш товяра гlулакх миштад шуп, аьнна хаттача ишгта жоп лу механически мастерской заведующа волча Мусханов Мовлада:

— Тlехдика да. Эррига тове еза комбайн итт яр. Товяь яьнараш кхоъ я. Шо-шоай комбайнашта ремонт яь баьннаб Тотаев Махьмуд, Ханукиев Льечи, Токаев Тlахир.

Тотаев Махьмуд шоллагlча комбайна ремонт еш ва хlанз. Цу гlулакхо хьахьокх комбайнераш а тоьшаш боацилга. Совхоза специалисташа дувцачоxьм кхыдола балхаш деш бе уж. Из бакь хилча а, хьан боккъо еннай совхоза специалисташта тахан-кхоана ялат чуэцача арахла эзаш йола товяина техника йита а йита комбайнераш кхы балла оттабе? Малагlаш да уж царел сихагlа дола балхаш?

Совхозе этта хьалаш кхы а кlоаргдеш да «Сельхозтехника» объединене эшаш йола оатхалаш ца лоаттаяр.

— Товаш яц кхо транспортер, СК-4 маркех долча цхьац комбайна ведущи мост. Тхоашка хинна къаьле мост тоадаьдар оаха, бакъда тешаме дац из. Хlанз товеш латтача вофхl комбайнаx ялх массеш тlа оттае езаш я. Царна эш ялх телескопически амортизатор, ужжаа аккумуляторaш. СМД-14 маркех йолча двигателий кхоъ головка, — леткъ мастерской заведующи.

Уж цар бехка инйсиенча кхоачамбоацараш дац. Бакъда, шортта да цар бехках дараш я. Хlанз а, техуход е мара ца езаш цlена я уж ятаьш, кулг а тоханза латт шинь жатка. Геттара во оттадаьа ялат цlендеча машенашта ремонт е эта а. Ялнех цхьаккха а тоаяьаш. Цул совгlа болаш бац цар тlа болх бе нах а. Бац дlадахача шера - шин-кхаь машина тlа цхьана бола баьболлаш а, цхьаннех мара ахча ца тийдаь.

Совхозе хьалъеш латт ялат цlенду пункт. Пенаш хьалъоттадаь даьнад, хlаьта механизмаш йоацаш я. Совхоза кулгалхоша шо машина яхийтай уж хьаеча заводе. Хlаьта завод Воронеже я.

Цхьанненa а хоаш дац ялат цlендеча пунита гонахьа асфальт маца булларгба. Планировка яь йьнай, хьабена жагl lобилла а тоlабаь а баьннаб, асфальт булдаш... саг вац. Дош латт «Сельхозтехника» СМУ кулгалхоша болх сошбарах. Бахьан да цу СМУ-с баьча балхах совхоза хlадала деза ахча 30 эзар сом долга, хlаьта совхозага доаллаш дар 15 эзар сом мара доацилга.

Мичахьа lодоассадергда тlаккха ялат. Цу дешай уйла еш саг вале тамаш я, района юртбоахама управлене кулгалхой а тlехь.

Хlанз а тоае йолаьнна совхоза складаш. Цаl-м керда хьалъяр, бакъда вож шин хlаначул тlехьагlа тховнеш тоаде дезаш, хlаьта хьаьна а хьаьха хlир тоха езаш я. Бакъда уж балхаш а дицдьочх тара да.

Иштта да совхозе этта хьалаш ялат чуэца доладе кlеззига мара ха ца йисача укх денош. Совхоза, района юртбоахама производствени управлене болхлошта фу хет-хьог! цу гlулакхах?

В. НОВАКОВ,
агроном.

ТОРОНЕХ БИЗЗА ПАЙДА ИЙБУ

Пхи шера план хенал хьалха кхоачашъяра Грозненски кога гIирс беча фабрика цехашта юкъе дьржача социалистически яхье ухх тIеххьарча масееххь шера хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьайоагIа Мурдалов Султана куйгалдеча аьхнастIча цеха коллектив. ПаI ах шу гарета ха я фабрика карара - цара тела Ше байракх карара ца йоалийташ цо лелаю.

ЛерхIар цар дизза кхоачаш дергхилар къьыта хьахьоххь дезачуь къахьегама толамаша. Цхьайкха бутт дIабахийташ цеха коллективо бетта план тIеххкхоачеш ца еш. СССР Лакхехьарча Совета хоржамий денна накъабоагIача кога гIирс бераша къьыстта хьинар айлена къахьег. Товарни продукци арахецара пхе бетта план 110 процент кхоачашъьый. Планах лаьрхIачул совгIа арахецна кога гIирс 4218 пар ба. Лоаццa аьлча шера план кхоачашъеча графикал 11 де хьалха бувлаш хьабоагIа уж. Лохдалийтац цар уж къахьегама толамаш июнь бетта а. Духхьал хьалхарча декада заданел совгIа арахийца кога гIирс 400 гарта пар ба.

Къахьегама овсарле лакха хилерах кхоачамбаь Iеш яц цеха коллектив. ТIагIертта къовсий лоаттабу цар арахецача продукце дикал лакхъяра. Пох доккха берзат хьинад. Укх хьалхарча пхе бетта воахийна цхьоалагIча сорта кога гIирс планах лаьрхIачул 8 процент совгIа дукхагIа хилар.

Цеха болхлоша архецa лова кIоажош лела кхалиьбха кога гIирс вай республике дIаккхачерал совгIа лоалахарча вежарашкa йолча республикашка, вай мехкарка кхьача городашка кхоуч. Цар хьашташ дизза кхоачашдара махалдаш бувцам лоаттабу торгови базашца. Цудукха кога гIирс дикагIа дIабахийтара каст-каста хувц цар моделаш. Цул совгIа шоай кога гIирс боккача Грозневча тикашка каст-каста хул специалисташ. Наха дукхагIа хоатташ дIаэцаш кога гIирс малагIа ба хьеж, цариа дукхагIа еза моделаш йоь. Иштта къахьегача цеха коллектива вIаштIехьдоал шоай потребителий хьаштаж дизза кхоачашде.

Массехк шу да цеха болхлоша № 7 йолча цеха коллективаца дахь лелаю. Цу яхье цIаккха а хьалхара моттиг дIаеннац Мурдалов Султан керте латтача цеха коллективо. Иштта хьинаро къахьегача цеха коллективана коммунистически къахьегама сийлен цIи елар Ленински юбилей саьча деношка, хIьата коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи дукха итташ болхлой ба цига. Царех ба «За доблестный труд» яха Юбилейни медалаш енна Вальтер Раиса, Шпирова Любовь, Андреева Нина, Лукъяниченко Раиса, кхыбараш.

«Производства резервах пайда эцар тоадарен хальба боахаме экономе режим чIоагIъярен» хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК письмо дийнIчул тIехьагIа дукха мероприятеш чакхъаьхай цехо материалаш кхоаба тIехьаьа. Укх лоIIчеча хана фаьхьи дукха мехьа бсар, электроэнергия, ... фурнитура, кхыйола ... кхоьий цар.

Къахьегама овсарле ... а дукха кордалораш производства юкъеккхух цеха болхлоша. Конвеерни хьисапе кога гIирс ... белабелча денз «кхозза ...» ...янийаб арахеца кога гIирс ... ха йоацнаш цеке керда ... кога гIирса клеевой ... йола машина. Цу гIуллакхо дика да дикхъю къахьегама овсарлен арахецача продукце дикалл, чIоагIагIа хул ... кога гIирс а. Цеха болхлоша дIахо кхы а дикагIа къахьега лерхI.

СУРТА ТIА: болх беш я коммунистически къахьегама ударник Р. Лукьяниченко.

Б. КОСТОЕВ.
И. Панова сурт.

Кхоана—яйгача промышленноста болхлой Ди

КЪАХЬЕГАМА СОВГIАТ КИЙЧДАЬД

Ер шу юбилейни пятилетка тIеххьарен хиларца къаьстта бехктокхаме да къахьегамхошта. Цудухьа шоашта хьалхашка доккхий декхараш уттаду объединене болхлоша. ХIаьта уж кхоачашдара еррига торонаш оарцагIъякха хьинаре къахьег. Дукхача къамех бола нах ба хIамаш тегача объединене болх беш. Цхьабакъда хьалхашка латта декхараш уйлаши цаIаш я цар. Цхьа дезал санна шоайла барт болаш ба. Цудухьа производственни планаш толаме кхоачашьд вIаштIехьдоал объединене. Производства экономика чIоагIяр, къахьегама овсарле лакхьяр керттердар да тха балха тIа. ХIаьта из тхоашта дулургдола наькъаш лех оаха. Цу даькъе аьттув а боал тха. Яйгача промышленноста денна накъайоагIаш коллективана кхаргIдаьнийчох дувла лов сона.

4 шерен 5 беттен валови продукци арахецара план графикагIа йоагIача хана пхьа бутти пхи дии хьалха кхоачашъяьй. 1965 шерпца нийсдича арахеца продукци 47 процент лакхъеннай. Заданех йоагIачул совгIа маьхаль лахкха кийча продукци 3,6 миллион сома маьха я. Духхьал дик шера хулаш бола пайда иттаза совбаьннаб. Производства рентабельность лакхъялар 24,6 процентаген къахьегама овсарле лакхъялар 29 процентагIа дIакхаьчай.

«Производства резервех пайда эцар тоадарен халкъа боахаме экономе режим чIоагIъярен» хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо дийначул тIехьагIа керда резерваш гуча а йоахаш царех боагIаш бола пайда нийбара тIагIертта къахьег коллективо. Цу даькъе чIоагIа лоархIаме да йиза технически процесс чакхъяьккхар. Из дара белгалаьякха еррига мероприятеш балха юкъейихьача 50 эзар сом кходе йиш хургьи. Цхьайола мероприятеш чакхъяьхача моттигашка хIанзлехьа 2,5 процент лакхъеннай къахьегама овсарле. Иштта № 6 йолча цехе технически мероприятеш чакхъяьккхарах пиджакаш тегар пайда баргболча нетIорах хувцаденнад.

Укх шера 4 бетта баржъеш хьадоахаш кIезигагIа дIаухийташ 29 эзар метр тайп-тайпара кIада кхолаьд объединене болхлоша. ШоллагIча кварталах дукха берий баржъаш арахецарах 10 эзар сом пайда баргба производствана. Иштта пайдане гIулакх да кхоалагIча квартале дукха маIача наькъа сорочкаш арахеца йолаергхилар. ДIалаьрхIача юкъера 20 эзар сом пайда бала мег тхона. Производствана унифицированни технологи юкъе а кхухьаш берий сорочкаши эла кочамаш тегарах соахх 9,2 эзар сом пайда баьлар тхона. Цхьацадолча доакъошка сиха дергIйух производственни темпаш. Масала, комплексно - механизированни хьисапе маIача наькъа кIовни арахецарех къахьегама овсарле лакхъялар 81,6 процентага дIакхаьчар.

Производствано толамаш лакхъялар дIахо къахьегамен производственни дисциплина чIоагIъярен боагIача боарамах кхетарна болх дIакдахьарген дувзаденна да. ИIаькагIхарех резерв а лоархI пох.

Дукха къона болхлой хьайбу оаха. Царех дукхагIбараш хIаьта школаш чакхъяьккха хул, шоай къахьегама никъ укхаза дIаболабу. Бараккъаш тега уж Iомабарал совгIа царна довзийт коллектива дики гIуллакхаш а, дIакхетабу хьалхашка латта декхараш кхоачашдара бехктокхамах.

Болх Iилмий ларда тIа вIаштIехьбакхара гIулакха йоакхо ю. Цу даькъе тайп-тайпара мероприятеш балла юкъейоалларах 92,7 эзар сом пайда баьннаб. ТIехь - тIехьагIа массайолча участкашка болхлой хьал тоалу, производство шерлу. Масала дукха ха яц Суйженски районерча Мужече № 3 йола 130 болхло чувоагIа баржъаш тега керда филиал хьайийлла. Иштта 150 болхлочоа лаьрхIа керда бараккъаш тега филиал хьолларгIолаш я Урус-Мартанерча Курчалой а. Производствана дукха керда доладойш юкъеяхухь. Сойцк нейсбен маIача наькъа сорочекаш кхоллолла блузкаши арахецар болхлой объединене. ХIана а йоцъ дика маькхал йоал из продукци. Нагахь санна вай республике уж атта корайоагIе аьтча городашка уж лаха хала да.

Шера 4 миллион швейни изделии арахец тха объединене. Тха продукци кхоач Краснодарен Пензен, Воронежен Ульяновскен, Орели Курски яхача городашка. Лоацца аьлча, 5 автономни республикен 15 областен бахача нахага дIакхоач Грозненски швейни объединене продукци. ГIадуграш да дIаяхьийта продукцин во ногаеш хаьхтар ца ихар. Из гIулакх коллективо сий доаккхаш да. Аьа дезе, арахеча продукци лакха дикал йолаш хилийтара нахаддаш къовсам лоаттабу объединене болхлоша.

Цу тIехь цар аьттув боалаьта хьаькъох объединене кийчача продукцена реализаци яра производственни заданеш дизза толаме кхоачашъеш хилар.

Ер юбилейни шу чакхдоалаш коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яккха, аьнна, денна дош кхоачашдара шоаш ца кхобеш къахьег болхлоша. Декхараш дикагIа кхоачашдара шоайла яхье вашнаш хIара бокхо, коллектив, цех. Юбилейни яхье хьалхара моттиг лелаю № 2 йолча хIамаш тегача цеха коллективо. В июне ах шера задани кхоачаш а яь дIахо къахьегаш я из коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи лелаю коллектив. ХIаьта хIанзалехьа 1244 сага ший из кIи. Берригаа болх бечарех 38,4 процент хул из. Баьчча юбилейни накъабоагIаш къаьстта лакха толамаш дахарах «За доблестный труд» яха Ленински юбилейни медалаш яларца 273 болхло белгалваьккхав. ХIамаш тегараша новкъосташа Софроновас, Белоусовас, Прохоровас, Балхаевас, Ильинас, кхычар — берригне а 43 болхлочо пятилетин задани кхоачашъяьй.

СССР Лакхехьарча Совета хоржамашцкен яйгача промышленноста денген иштта хьокхамаш ца накъайоагIа Грозненски швейно - производственни объединене коллектив. Цхьабакъда царех кхоачамбаь ца а Iеш дIахо кхи а овсарегIа къахьега, производственни темпаш шерье лерхI оаха. ЛерхIар кхоачашдара йоккха торонаш йолаш я.

А. БАБАДЖАНОВ.
Грозненски швейно - производственни объединене генеральни директор.

Юбилейни вахте латтача Грозненски швейно - производственни объединене цехашта юкъе хьалха латтачарех цаI я хIамаш тегача шоллагIча цеха коллектив. Цхьа бутт дIабахийтабац цо укх шера бетта план тIеххкхоачаш ца еш. Товарни продукци арахецара пхе бетта план дукхха тIедадоалашъяьй цеха хIамаш тегараша. Планал совгIа тийта хIамаш 93 эзар сом мах болаш я. Яйгача промышленноста цIейна сийленца накъа а боагIаш тIехкхоачашъяьй укх бетта хьалхарча декада задани а. ХIара сионагIа нормаш 115—120 процент кхоачашъеш хьинаре къахьег мастера В. Маринас, хIамаш тегараша В. Дмитриенкос, Т. Исаевас, кхы дукхачар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) мастер В. Марина, хIамаш тегараш В. Дмитриенко, Т. Исаева.

И. Панова сурт.

ДЕЗАЧОХ КХИЙНАЙ

Эггара хьалха Таусайна хIамаш тегарий болх безабалийтар нана я. Бараккъа тегаш агIача цунна бIарахьежаш дукха ха йоалкхар цо. Хоза хетар Таусайна йо тега бараккъа. Бакъдар аьлча, нана дика болккхаш яр Таусай нана. Цо тийга моллагIа бараккъа тIадийхача товши хозен хулар. Ма ираз дар-кх иштта бараккъа тега Iомалар, аьнаш, уйлаш кертачу ухар йиIига.

Кхе латалехьа вежарашка йолча Казахстане город Караганде хIамаш тегача «Победа» яхача ателье балха йода из. Юккъьина дукха халонаш нийсьелар, вешта аьлча, цо ца кхетадеш дукха дар. Бараккъа ло бахахен теген йоккха опыти лакха говзали еш. Иштта бараш болаш бар ателье. Цар шоашта ховр раьза болаш дIахьехар хIама хара тIера йолча Таусайна, бараккъа тега Iомайора. Дукла ха ялалехьа сага новкъостал доацаш болх бе хьинаю из. Ший новкъосташкара хьоккам а ийбеш къахьег цо. Ший балха тIа керттера дар бараккъа сакхат доацаш тегар лоархI цо. ХIаьта балхах дIашаьвъелча новмаш яха а кхуврга. Из дар мастера хIаьзарчоа цунгара дIадехьаш хинар. Цхьабакъда, шийх новкъостий бенна тешам бозбанзар Тауса. Кхычарна нийса болх а беш цхьаккха сакхат доацаш хIамаш тег нохчий йоIо. Ха дIа ме йода балхах дIашаьрлу, опыт Iоаш, говзал лакълу. ТIаккха тхьовра шийна хьийхачарел вIсарегIа къахьег цо. Ателье дикагIйола швея хиларах тарра закройщика болх ю Таусайга. ХIаьта кердача балхах из дика лоархIа а ю.

Гудермесерча №1 йолча ателье цо къахьега итт шу да. Цо бараккъа тегаш тIаьийсвеннар юха ца сецача Iелац. Сабаре бу цо болх. Уйлане яха балхах чуийца йоаллача цо зец гопадьерфоштта минуташ ялалехьа тийта ютара доахх цо бараккъа. Цо болх дика бара тешал ду гIалат ца далийтаро. ЦIаккха а бараккъа юха тега дийзадац цун. Иштта во а могадаьдац. Шийна ховчох кхоачамбац Тауса. Даим кердадараш лехаш балха юкъеккухьаш ший говзал лакхъю. Ала йиш я, хIана цунна из йовзаш «къайле» яц хIамаш тегача. Иштта хила а йоагIа бовзаш йола швея. Иштта производства толамаш совдаьхарех ба цунца цхьана маIача наькъа бараккъаш тегараш МовлIаева Роза, цо Iомаваь Вимурзаев Заудя.

Производственни планаш толаме кхоачашъеш хьайоагIа № 1 йолча ателье коллектив. Баьчча юбилей сийна аьржача социалистически яхье хьалхара моттиг лаккарах вымпел енинай ателье коллективана. Ший новкъостех, цар толамех безамца дувц нах Абдусаламовас. Цхьабакъда, шийх дувца тIера яц из. Цо шийгара талача хьокхамо болхлой хьинар айлу, хьалхалаттарашта нийсса къахьегар дукха шоайла яхье бувлийт уж. Баьчча юбилейна накъайоагIаш хьинаре къахьегам лакха толамаш дахарах «За доблестный труд» яха Ленински юбилейни медаль яларца белгальяьккхар Абдусаламова Таус. ХIахо из шоллагIа пачхаьлкхен совгIат лу цунна. Цух хьалхагIа 1966 шера цунна денна совгIат— «Знак почета» яха орден а. Иштта ателье балха хала латташ хьайоагIа коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаш коммунист Абдусаламова Тауса. Лакхехьарча Совета хоржаматтен яйгача промышленноста цIейген накъайоагIаш шоллаенца къахьег Тауса.

А. МАЛИНИН.

Фабрика тIахьожамхо

Шерра -тайже, хьаIа додача ха чу хьежадий шо берда тIа дIаттта? БIарг тIера ца боаккхаш пхьа минета латтача цу хица дIа а йай хье Iохьош санна корта бIогор боагIа хьа. ТIаккха бIарг тIера а баьккхе сомаваьлча санна юхаметтавоагIа.

Фатима берда тIа латтац, станока юхе латт, хIаьта цун хьалхашка гIолла Iоухар хий даь, малх болча дийнахь керда лоа санна къегаш лоавзача даьре полотно да. Цу хиво санна бIогор а югаш «Iохкхьар» цо Фатима а юххьаина. Цудухьа каст-каста бIарг тIера баха безар дIа-юха а хьеже. Цу хана сихача станоко цун бIаргах тувла а ийте брак чаккхъяккхийтар. Ле ца могаш хила дар хIаьтта мара школьни гартацара ца къаьстача къонача йоIа ше бахьан цхьаболча наха йохам хулаш. ХIаьта могац оаха, корта бIогора ух са аьнна балхара дIахчача дерригa а ма доврий. Школе деша агIача хана денз трикотажни фабрика дагайоаллаш, нига безам болаш хинача йийига кер чу еса уйла йохае иштта атта дацар дега. Из хьалхю аьнна хезача денз дуккхагIа уйла тIаьхийта къахьегар цо шоай школе вIашагIъеллача хIамаш тегарий говзал Iомаеча кружоке. ТIаккха цо кхтa данос йоаккхаш а фабрика а болх бе йолаелар. Кхычахьа уйла йоаккхаш кига яхар из. Хов цунна хьалхагIа къахьега моттиг шигарийя дикагIа лаха йиш йоацийта.

Бакъда, дьаллара гIа бахкха чIоагIа хала дар Имагожева Фатимайна. ДIаелa, новкъостал лела эхь хетар болалой коллективе юкъе ца Iемача йоIа.

Цу хана чIоагIа эшаш кхий дог чура бала боввзаргбола, оарцагI воргвола новкъост. Цу тайпара новкъост Фатимайна кора а эр. Из я цунна хьалхийна, пхьа нарта тIа хьайIа Абадиева Лида. Из хьалхагIа енаяр цу фабрике болх ба, хинаяр хIанз Фатимайна кула хило.

Тешаме, дика новкъост уллув эттача ше-шагIа яхабелча санна хийтар Фатимайна ший кулгашка хьалхе санна йоккха, цхьа кареерзалургйоаш санна укхзара кетадар йоккха чоалхане машина. Цунна юхе дIа а этте цунна дIа а хьехаш болх беш дукха деноп дIаккхиьар ОТК мастерага кхача кхийнача Лидас. ХIамах кхеташ, бIаргадайнар сиха хьаьнаш йола Лида ший когаметта оттайир цунна хьийхача мастера Кубиянова Мерзиас. Фатима а кхача мег хIанз шийна хьехаш йолча Лидий профессе лагIа тIа.

ХIанз ганза хьаний Фатимас даьрех нийса тохий-хьогI из яха шек а юлаш кулгаш дийтта, хар наьха кнопкашта тIаккхийтта, бIаргех брак тувлалийта ха.

ХIанз «Iокхахьац» из хьадда додача даьре. БIарг Iомабеннаб, кулгашка низ беннаб. Хила да хIанз цох брак чакхъялийта. МалагIа кнопке тIа цIеаг оттабе беза яхаш дIахьежац из хIанз бIарга цхьа хIама хоаделча. Кулго автоматически лох эшшаш йола кнопка.

ЦIаьхха тIаш аьнна ошар Фатимай полотно. Даьре тIа тха бIарга хоалуш белгала хIама дацар. Ший гIулакха дIа-хье ахий из яхаш тхо латтача хана минот ялалехьа шийца цхьа вьзаьннига а йоалаш юхера Фатима.

— Ер гой хьона яхаш, — полотно тIа ниеаг IотIа а бетташ пхьа хIайд дIахьокхар цо эхь тIа цIе кIаьдаш дувлача цхьан йоIага. Цунна дика ховра Фатимас фу йоах.

Кхыволча сага бIарго зуврга цар Фатимас цу полотно тIера лехa кIеззига нийлха таьш ахийта хьесте. Акт оттае аьнна отметна а пъ дIахо болх бе йолаелар из. Кхоана IуIрийне хулача летучке цу ергйолча отчета юкъе хургья из факт а.

Укх тIеххьарча хана цIенхаштта уйла тIаухийт фабрике продукце дикал лакхъяра. Цу гIулакха Фатима цийгара доагIар деш я: цун сий, цу фабрика сий да из. Цу тIа ший къахьегамо вахаь цу фабрикина. цу коллективаца хотта лаьрхIа саг а я из. Цунна новкъа хул шийна хьалхашка гIолла чакхдоалача даьре тIа хьаладагIаш тайнаш, шув, нийлха таьш яха моттиг нийсьелча.

Брак хьаальйн машенаш тIера йоалу. Цига из ца хилийтара бехктокхамера нах оарцагIбувлаш хуларе хIанз йолтул дукха кIезигагIа хургьяр фабрике брак. Машина тIа тайнаш теда а дене царна фу дергда ца ховш дукха хьийзар тхо цига хиначa дийнахь Iа яха дукха опыт йоаца аьадльшина Цолоева Хьанифа. Саг хилаязар цу хана цунна гIо де, машина сихха юха болх бе йолалийта.

Из гIулакх белгалдоаш тIахьожамхочо Фатимас ше цу укъкъехья беседаш еча хана. ХIана аьлча, керттера декхар — хинначул тIехьагIа брак лохилга дац, из ца хилийтар да.

М. ЗАНГИЕВ.

Яхь лелаерий хьалхарча мугIарашка

Бахача наха хIамаш тегача тха цеха коллективе дика традици а хинна дIадоладеннад кIейшта къахьегама совгIаташца накъаухилга.

СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш деча денпен яйгача промышленноста болхлой денпен бахь воагIача тайпара накъабеха кийчлуш болча хIамаш тегараша доккхий социалистически декхараш тIайийэр шоашта. Оаха лаьрхIар уж деноош къатIанхачалехьа ах шера задани кхоачашъе. ПланаI совгIа 5 эзар сома маьха продукци яла, къахьегама овсарле планагIчул 3 процент лакхъе.

КIезига къахьега дезаннар тха денна дош кхоачашдара. Ши машина кхаданза болх бе оттайир, пхьа петли ху машина лехар, балха хенах бизза пайда а эцаш, 4 минута кIезигIйир сменашта юкъе лакха йоаш йола да. Са подружкаш шоай коалификаци лакхйир. Дикка тоаделир хIамаш тегача оборудованена деш дола технически гIулакх.

Коллектива дIара члено тIагIертта хьийгача къиц хипар — продукци арахецара ах шера задани хенал хьалха кхоачашъяр. 10-ча июне денз июла чотта болх беш хьалоагIа тхо. Къахьегаме хьокхам тел Бокова Залихан, Торлоева Либа, Тимиева Дебахан санна болча, нормаш 120—130 процент кхоачашъеча хIамаш тегара бокхоамо совзамаша. Цу массаенна а «Хьинаре къахьегарах: Владимир Ильич Ленин ваь 100 шу дизар белгалдоаккхаш» яха Юбилейни медалаш а горбыткомбината Сийлен грамоташ а енна.

П. МЕРЖОЕВА.
МалгIабика горбыткомбината хIамаш тегар

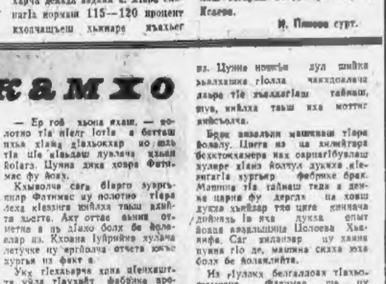

Наьха безам тIаозаш

Укх юбилейни шера овсаре къахьег тха коллективо. Тайп-тайпарча къамех бола вIашагIъэхийта нах шоайла цхьа барт болаш хилари заведующи волча Матиев Махьмада производственни кхетамен болх дика вIаштIехьбаьккха лелабари бахьан да цуп. Оаха производственни заданеш толаме кхоачашъяр ткъовет тийша да. Наха къаьсткъаьста деча заказех барзкъаш тег ателье болхлоше. Нагахь санна дизза гIулакх ца дой, вешта аьлча, барзкъаш во тега заказаш кIезига дерга наха. ТIаккха чьоккамаш а цунга хьежжа лоха хурга.

Цудухьа производственни планаш толаме кхоачашъю. Масала, 4 бетта задани 18 апреле кхоачашъе, аьнна, денна дош 11 апреле кхоачашдир болхлоша. Планал совгIа 3,5 эзар сома маьха продукцена реализаци йир. Из толам баьккхарах тха цеха даим лелае цIе вымпел елар. Май бетта план а 114 процент кхоачашйир. Укх бетта а иштта дика къахьег. Кийчдеча барзкъий дикал 90 процентага дIакхоачийт цеха швеяша. Къаьстта дика болх бу закройщикас Бабыкина Антонинас, хIамаш тегараша новкъосташа Дахкильговас, Зенковскаяс, Аллахвердовас. Кхалиьаьха кочамаш тег цар. Цар тийгача барзкъашта) къаьстта раьза хул заказчикаш. Цудухьа кIезига барзкъаш алац царна.

Аз укх ателье къахьега 12 шу да. ХIанз сай балхах дика хиет со, сай балхах яш со. Аз тег кхалиьаьха барзкъаш, къамаи костюмаш (черкескаш). Заказчик раьза хургволаш моллагIа барзкъа тега вIаштIехьдаьлча дега тоам хул сона, иштта са новкъосташта а. ХIаьта хIанзалца ателье болхлоша гIалат далийта моттиг нийсъеннац. Аз Iомабаьча Барахоева Зиваси Арсанова Зинаси ателье дикагIболча мастерашта нийсса къахьег. Лоацца аьлча, шиъ декхарех ца лоархIавеш болхло вац тха ателье. Из гIулакх гIадвуграш да.

ХIаман кхомбара тIехь нахадлаш къовсам лоттабу болхлоша. Ер шу доладелча денз 200 совгIча сома маьха фарнитура кхояьй (тай, чопилгаш, даьре зиташ). Масала, барзкъашта буфгаш боаккхаш эттара хьалха кулгана шаьк я теле вIашагIдоаш уж. Бустам баьккхачул тIехьагIа тега кийду. ХIаьта таьш дIа а ца кхоасаш шоалагIа пайда эц. Иштта пхьа барзкъа тегаш 40 метр тай кходу хIара болхлочо. Иштта пайда ийбу зигех, кхычарех. Къахьегама вахта дIахьош я тха коллектив. Ах бетта задани кхоачашъярца дездергда оаха уж цIейш.

Л. БЕКОВА.
«Ингушино» фабрика шоллагIча ателье барзкъаш тегар.

СУРТА ТIА: Дахкильгова Мадина болх беш йоаI

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

Районе баха нах кога гIирс, барзкъа эла кхычахьа дIаухаргбоацаш цар хьашташ кхоачашде гIерт тха быткомбината болхлой.

Оаха царна хьаю базар тIа а тикаш чу а ниэткъа мара ца корайоагIа свитераш. 8 цех я районе царна эшаш дола барзкъа тега ховргдола бовъоеца бола специалисташ чу а болаш.

Бьоцадараш берхIала доха педаш лехаш хулар фусам-ноаной хьалхагIа. ХIанз тха цех я уж хьадеш. Карташ е аьшка саьргеш баь сетка эна Грозне, Орджоникидзе ухар бIарчча деноош а доладеш. Из а оаха хьабу царна мел эша. Щенош де безам бар тхо долча воагIа хIана. Цу гIулакха лаьрхIа вIашагIъелла гIишлошьерий бригада я тха комбинате. Тхоай кирпичек тхоай низаца щенош хьалдотт оаха заказах. Дукха дарегIа а хул наха из, хIаьта болх сиха чакх а боал. Нах раьза ба цу гIулакха. Рамаш, неIараш а укхаза хьаю.

Къаьстта теркам тIабохийт оаха юрташка бахача наьха хьашташ кхоачашдара. Тха еррига 33 бытовой точках дукхагIьйраш юрташка я. 10 парикмахерски а районе болх беш, районa центре йоккха ателье я.

ДIадоладаьчча тайпара дика чакхдаккха гIерт тха бытовикаш юбилейни шу. Хьинаре къахьег цар, хIаьта наьха «чам» бовбергболаш хIама ца дара къовсам лоаттабу массайолча производственни участкашка. Цудухьа сиха наха дIаэц тха продукци, дукха заказаш хул. Наьха хьашташ кхоачашдеш 154 эзар сома маьха гIулакх де дезаш дар планах дIабахача пхе бетта. Оаха из цифра 157 эзар сомага дIакхачийтар. Цу юкъа заданега диллача 246 эзар сома маьха продукци йоха езаш дар тхо. Ехкар а 309,2 эзар сома маьха.

ЧIоагIа дезаденнад наха йоккха опыт йолча тха мастерийн Цечоева Софиe Велхароева Тамарас, Газикова Марияс, Карпова Надеждас, Шханова Серафимас, кхычар тега кхалиьаьха а маIача наьха а барзкъаш.

ДIахо вахаро ийдеш латтача наьха хьашташка хьежжа шоай говзал лакхъеш къахьега уйла йолаш вэ тха хIара бытовик. Из да оаха царна хьалхашка уттаду керттера декхар а.

М. КАБЛУКОВА,
Суйжерча райбыткомбината плановик.

МЕХКДАЬТТАХОЙ ГIОНЧИЙ

СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта лакха къахьегамаш толамаш а доахаш накъъенай «Грознефть» объединене автобаза коллектив. Тоннокилометраш лаьрхIача пхе бетта план 114,4 процент кхоачашъяьй. ХIаьта шу доладелча денз заданел совгIа буровикашта гIишлошъераштен 70 эзар тонн оборудовани, гIишлон материалаш дIакхоа йихьай транспортникаша.

Еррига автопаркаах пайда эцалга 101,5 процентаген кIезигагIа аьсса хьал-Iо декхарах автомашинех пайда эцалга 103,3 процентаген дIакхачийтай. Къахьегама овсарле а 23,9 процент лакхъеннай. Баьчча балхата кIезигагIа мах дIабахийтарах 8 эзар сом пайда хиннаб пачхаьлкхенна.

Дика къахьег беза мукъ дIакха кхухьача шофераша-коммунисташа из. Демельханова, Шаламова, Бочарова. Царел дукха тIехьабисац шофераш из Калинин, Левченко, Козюлин, Арсамирзоев.

А. ТИЩЕНКО.
Тха штате воаца корреспондент.

МЕХКОЧIОАГIДАЬР КХОАЧАШДЕ ДЕЗА

ОВЛАНГАРА ТЕДА ТIЕХЬАДИСА ГIУЛАКХАШ

МоллагIча дино хьех, хьайлагIа довккача, сага кара доицеча, дуне леладеш долча низашна къуьсалургдац сагага хаеш. Цу ицьан ханна саго Iалам хувцаро къьегга хьахьокх, дуне хувцен довзен йиш йолаш дац яха хьехам харц хилар. Iалам ше шайца деIIаахарал совгIа, из кхы тIа цаха а хуац. Дуненна эргалонаш ирй дахьье сага карагIдийнарашна тешал ду Iаламера хIамаш обществае наьха сання хувцаш хилара. Цу тIа а, Iалам чу деш дола хувцамаш дуккха шерагIен кIоаргагIен дул коммунизмага доллача хана. Иза бола коммунистически техника, хIара къахьегамхочун (цу дакъе кхалнахьа е) творчески хьюар хьагойтар, производительни низашн бIарча хьанйцача ерригa производствон дегIaахарц боарам лакха хилар — цу доллача хIамаша практически доладу Iалама низашна нийсвича сага кара хIама дац, из дар мукъагIа яз, яхаш дино деш дола хьехамаш.

Сийлахь - йоккхя Октябрьски социалистически революци котъяларо дIаяьккхай вай мехкара эксплуататорски строй. ХIаьта цунца цхьана дIадаьккхад цы хьахулийтаци кьаллоаттабени дола керттера бахьан — социальни Iазап. Дунах юхадиса во гIулакхаш хьаллоаттадара ьыттув боаккх дыне керте латтараша деш дола хьехамаш бахача нехах цхьадолча дакъо дIаяцаш хиларо. Фактеше хьахьокхачох дахлах тешараштa

вукъе мaIача нахал дуккагIа кхалнах ба, хIаьта цо тешал ду къьнарча бытера цхьадола хуламера хIамаш вайна юкъе хIинз а леладеш хилара. Кхалнах дуккагIа бувзабени ба цIенца, царех дуккхабараш производствах, коллективах, общественни гIулакхех дIахьада а хIаьта из бахьан долаш дыпа влинена дуккагIа кIалийслуш а ба. Социалистически обществa хьалашка вочи оагIорахьара Iоаткъам бу дынах юхедисача вочи хIамаща. Нийса Iилмин мировоззрени вIаштIехьъяларе новкъарле ю цар.

Кхалсаги коммунизма яхаш къаьстта- лаьаь болх бац В. И. Ленина. Цун а обществерча кхалсага гIулакх кIоаргген масее оагIорахьарен цо анализ еш, революционни къонсамерен керда дуне хьалдечарен цун моггиг белгалъеш цо язьъь Iаламате дукха статьяш, дах къамьлаш, письмошда.

Берригa нах цецбоахаш, селлара чIоагIа кхетам чу баьхкаб Нохч - ГIалгIайчен кхалнах, хIаьта а, доллача хIаманца маIача наха нийсса бокъонаш яц цар. Вахаро дуккхача хана деза хьищьай обществе кхалнаьха дакъа дац яхаш йола Iадатийн шариIатен догмаш.

ХIаравар, кхалсаг ала а, маIа саг вале а, декхарийла ва В. И. Ленина васкеташ, керда обществе хьалъеча маIача наха нийсса бокъо а йолаш, чIоагIа сакхетам а болаш кхалсаг хилийтар кIоаргга кхетаде.

Вай республике шерра пропагандистски болх бу шерача заман юкедиса во гIулакхаш дIададахара, къаьстта а уж тIеххьарча хана. ХIанз республика районашка граждански сходаш еш латт бахача нехе доахха ре деш долче, дынах юкедисача воча гIулакхашца малагIча тайпара къовсам лоаттабергба дувцар дукха. Цига юц лоархIаме проблемаш: къахьегама, быта, цхьин дезаде врача, маIача саган кхалсаги юкъера гIулакхаш.

Шерра юцаш я урдув дахара проблема а. Сона хетаргахьа, дынца дувзадениа цхьаккха хIама долаш дац из дош. ХIара шера дуккагIа болх мах «товарах»-боIах. Фуд из да? Къамал Iандал да, е шериIато оттадаь дына лакон да? Данне а дац. Из да шоай сийлехи сага гIулакхахи баьнача цхьаболча дай-ноаной хIамилгацара безам тIа-тIа дуккагIа совбуьлар. Из дуккхьал акха гIуллих, обществa кхыча члениий хем ца бар да аьлча — хирихургдац. Цу хьакъехка дукха дийнад, хIана а дувц.

Сона хетаргахь, цу гIулакха бехкебараш керттерча дакъе мехкарий шоаш ба, хIана аьлча шоеех доккха - эцар де дый-ноаной цар мукъа бутандаь. Дохкарэцар лелга мара кхыча тайпара лархIа йиш йолаш дац из. Уж акчаш (хIаьта уж ноагIо а хул — шиккхо эзар сом) доахичар шоаш тIадцар боккха бехктокхам ба цунах цар цIогIа лелаш тайп-тайпара хIамаш эца езаш хиларах.

Белгала аьлча, со дувна безам бар мебель-гарнитура эцар сания дола дош да. Из дош шоаш цхьане баха хайшачул тIехьагIа керда вIашагIкхетачва йоIон зIамигача сагон юкаштa шинена хетачa тайпара къоастале дезаш де аьнна хеталуш да, хIинз из дечa тайпара а дбацаш. ЗIамигача саго, кагахь санна шиъ дахка-наькага е шийга ахча цa хуле, шай горгарчи махагарен доттагIашарен юхалург а дахкхе, ду ахча, тIаккха нускал шийна маьре ихьа повртaл вIашагIъетта долалу нахa ахчах. Фуд из да: нускала фу тIаккхьачад маьигей, ишхаций, кхыче хIамай сал чIоагIа сагот ца дича? Хьалхарча хана зIамигача сага ший даьша геттара дика чакхдоаккхаш виннад из. ХIаьта хIанз уишаьшта из дIатIа а диеила, хIаман бала а боацаш, паргIатта лел зIамигa саг нускало шийна илсамалеи дура яр сания моттиг кийчъярга догдоахаш. Хьанаха цунах-м воккхийверг ма вац из. Лекхараша юкъ сеттайтаргьи. Дика лелача сакъерда баьхкачa хьаьиех фу хул? Сакъердий цар? Из вIалла хьоахе а ма де! Сакъердами, ишарий, халхарий кхьметтел белгало йолаш а хIама дац. Из долал хIама деиарг, дIадаьннарг лаьрхIе да.

Кхетадеш да, цу тайпара вIашагIкхийттача маьрен сесаген вахар чIоагIа хургдоацилга. Урдоно чулам ду керда вIашагIкхетачи къонача маран сесаган даь ца Iеш, цар горгарчи наха а. ТIаккха хIанаб вайна юкъе вай мехкарча деррригача къуций дикагIа болча къоигий мехкарийи цIийна дахха советски законаш телхадо гIерташ бола вах? Эхь тIедахьаш дола уж гIулакхаш да лира къовсам лоаттабе безараш. Уж тайпа, тIехьадиса гIулакхаш леладеш бола дай-ноаной мехкарийи масеанена а гоамбала боагIа, чIоагIа бехк бе беза царна обществана духьалара гIулакхаш леладарах.

Безам, дезал — эггара кIезигагIа Iомадаьча, адамашта юкъе лелача гIулакхех эггара хьалагIа, эггара чоалханегIа дола доакъош да. Iилманна тIаккхача эггара хьалагIа дола шинне дуне да из. ХIаьта а, безамен дезале вразек къайле харца бола безам боккха ба. Хьажал шо, ший дега йIовхалах, безамах долча дешашта дола жопаш художественни литература тIара лийха ца Iеш, къаьсттача литература тIара а лех кагийча надеи мехкарашен.

Сага эггара цIенигIа бола хьокхам, эггара сийлехьа йола идеал — В. И. Ленина вахар. Цунгара бIаргаго деза вайна хьаIомаде мегаргдола дуккха дика хIамаш, хIана аьлча цIенагIа йола правственни принципаш шийна йолаш саг хиннав из.

Деррригача хилча юкъара декхар да тIехьадиса гIулакхаш цIендаь дIадахар.

Т. УЖАХОВА,
Нохч - ГIалгIай Пачхьалкхен педагогически института философен политэкономен кафедра йоккхагIйола преподаватель.

ДИКАГIЧАРЕХ ЦАI ВА

ДикагIвола производства ехк лех Iа? Уж кIезига бац цар. Царна юкъе ва Гофман Юрий. Аьчул дикагIа болхлоша дувцаргва хьона цох, — аьнна жоп делар са хеттара № 133—135 йолча цеха начальника воа. Романова.

Лакха квалификаци йола электрослесарь ва воа. Гофман. Цо комбинате болх бу 12 шу да. Технически училище чакхъяьккачул тIехьагIа венав из укхаза балха. Цу шерашка йоккха опит Iоацаь Юрас.

— Цхьайолча хана моллагIча тIахьожама прибора автоматически хьисапе доал ца пулаш дус тха. Цига нийслу ноекъарленаш дIайоах Юрас. Цу гIулакхах дуккагIа кхеташ цхы аьнныза вац, йоах аппаратчика Лепов Ивана. Ше дIадоладаь гIулакх юкъах ца дуташ чакхдоаккхаш оамал йолаш ва из. Нагахь санна воа. Гофман моллагIа прибор тове эттача, цо цхьаккха гIалат доалийтаргдоацалгах дог гийша хул болхлой. Иштта шийх тешам болийта этта дац. Ший болх дика бовз цунна, безам бу. Даим кердадараш деш балха юкъеххухь, тIаккка цу наькъаца говзал а лакхлу. ТIахьожама приборий участка смени начальник хилара экзамена дIаенийI цо. Начальника вовцача хана цун декхараш кхоачашду Юрас.

Цехе дикагIбалча рационализаторех лоархIаш ва из. Ше цига болх беча шерашка 30 совгIа рационализаторски предложени белха юкъейилхай цо. Цар производствана баь пайда 8 эзар сом да. Цехе хьалхарчарна коммунистически къахьегама ударник ву цох. ХIаьта из цIи цо сийлен а лелаш. В. И. Ленина юбилейни вахьаоагIаш хьнаре къахьегаш лакха толамаш дехарех Сийлен грамотех «За доблестный труд» яха юбилейни медаль елар Гофмана Юрена. Цехех комбинатен сийлен Доска тIара Iо ца доалкхаш цун сурт доалла дувзa ха а.

Дика общественник а ва Гофман. Цеха профсоюза комитета председатели комбината профсоюза комитета члени ва из. Белхалой йоагIаш йола йовхо ю цо. Масала, аппаратчика Павленко Виктора, технически болхлочоа Н. Губановайна дарба дех салаIе санаторе бахийта путевкаш яьхар цо.

— Шийна ноаькъостал эцар мера вагIац деха. Иштта венача саго дахар кхоачашде хьажар сай декхар лерхI ад, — йоах цоа. Гофмана.

С. ХУГАЕВ.

В. М. МАЗУРИНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Грозненски городской партийни организаце балха юкъе хьинаре дакъа лацарах а наьча дийнахь дена кхоаттъе этт шу дезарца дувзадениа а Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лейла Мазурин Онуфрий Михайловича — пенсионера.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **[illegible]**

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СИЛОНИЙ.**

г. Грозный, 1970 шера 10 июнь.

М А Ш И Н Н А Ь К Ъ А Х О

Гудермесски дистанцe наькъахо волаш болх беш ва коммунист Саласкеров Ширвани. Цунна езаеннай из професси.

Саласкерова шийна хержа професси путейщик яр я. Наьъа новеналла болх бергболаш дIанийцавар из 1955 шера. ХIаьтта машиннаькъа транспорте балха эттва из къона болхло ший болх бовза, Iомавала гIерташ вар, ше бечa балхаца дIагойтар цо ше хержа професси шийна эзаш хилар.

Саг дегIавоагIа, цунца лакхлу из лархIара уйла а. Цхьаьар болх беш цу а далалехь гIулакх дина довзаш а лькнаре къахьегам е хул. ХIанз Ширвани волча дагабуала боагIа нах, дуккхьала цунна безама къамьал де боагIа.

Балха этта дукха ха ялалехь Ширвани Берса-Юртарча наькъатехнически училище деша воийт. Толамe чакхйоаккх цо училища. Курсаш чакхъяьхачул тIехьагIа ше болх беш хиннача коллективе юхавоагIа из. Монтера балха теории практикен Iомаль хьалха пхелагIча околотка бригада лу цунга.

Иштта пхолагIча околотка мастер хул из. Хала а чоалхане а участок я околоткана тIачIоагIъяьр. Червленная яхача узловой станцера итташ километраш дIахьенна ула из.

ЧIоагIа хийзад ший вахар Ширване машиннаькъана.

Мастера Саласкеровна хов ший нах лешаме бола, цар ше кIалтвуттаргвоилга, моллагIа а задани кхоачашъергйолаш уж болга. Шоашкъа совгIа саг ца укхаза болх беш: похчий, эрсий, гIумкий, украинцаш, кхьбараш. Цхьа дезал санна безаме а барт тайна а ба уж, хьаинела къахьег. Околотке кхо бригада я, кхоккхе а коммунистически къахьегама бригада а я уж. Цар никъ пассажирски а, мух кхухьа а поезда лелара тешаме, чIоагIа ба. Околотке доккха хIама карагIдаьннад монтераша Р. Хатаева, С. Катермановна, М. Никитенкона, кхьбараша.

Саласкеров Ширвани хьинар долаш, низ болаш, ноаькъоста гIулакх де кийча волаш саг ва. Болх низкъала эттача массана а оарцегIвала кийча ва из. Ше Ленински гвардe саг а бокъонца вола коммунист а хиларах тарра, массаьа а хьалхарча мугIаре хул Ширвани. Машиннаькъа транспорте цо баь болх белгалбаьккхаб грамоташца, ахчин премешца. ХIаьта иштта «Отличный путеец» яхача знаконца а.

Р. ТУРЛИЕВ,
15 дистанцe слесарь.

Москверча В. И. Ленина цIерагIча Центральни музее къаьстта зал хьайийлай. Цига хьокха оттадаь да Ленин ваь 100 шу дизар дездеча хенахьа доахаш хиннача дуненна мехкий дезардашха йолча коммунистически балхлойи партешa цхьаьна дацарен совгIаташ.

СУРТА ТIА: В. И. Ленин ваь 100 шу дузарца кхьаьа совгIаташ тудеад мах.

А. Струнина сурт, ТАСС фотохроника.

КАГИРХОЙ ЛОАРХIАМЕ ДЕКХАРАШ

ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома шоллагIча пленумера

Укх деношка пионерий республикански Дворце ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома шоллагIа пленум хилар «ВЛКСМ 16-ча съезда балха итогаш ленински васкетий уйлаица кагирхошта кхетам балара областной комсомольски организаце декхарашн яха доц дийцар пленумо.

— ВЛКСМ XVI съезд советски кагирхой вахаре, мехки дерригача общественно - политически вахаре хинна йоккха событи я, — аьлар доклад яьча ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара П. И. Громова. — Цун керттера бахкало я из ленински юбилей эттача шера хилар. Цо дийцар дергдоаца ленински васкеташца кагирхошта кхетам балара декхараш. Шоай гIулакхаша пленаш Ленина яьккхача тайпара кхоачаде а еш, советски кагирхоша шоай хьинари низ духьала хьаст лерхI ленински идеях.

Йоккха событи а хиина дIаэттар комсомола съезде КПСС ЦК Генеральни секретара Леонид Ильич Брежнева дах къамьал.

ЧIоагIа ладийгIар съезда делегаташа «ВЛКСМ ЦК отчети кагирхой ленински васкеташ уйлаица кхетабара хьакъехьара комсомола декхараш» аьйна ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара Е. М. Тяжельникова яьча докладаген ВЛКСМ ЦК ревизионни комиссе председателa В. Т. Иванова яьча отчетни докладаген.

XVI-ча съездо итогаш а кIоаргга ачалиа а йир ВЛКСМ отчетни хина баьча балха, коммунизм хьалъечен кагирхошта коммунистически кхетам лучеи дола парте дIалехарашцен указанешцен хьалхле а леласш комсомола кхоачашде деза керттера декхараш къоастадир.

Нохч - ГIалгIайчен комсомольски политически дешара система формаш дикагIа а тайп-тайпара а йолаш я, политически дешара цу лостамо комсомольций практически дешар Iомадара безам лакхбу.

Цхьайбаьдa, комсомольски дешар вIаштIехьдоаккхача, комсомольски кружокашка, семинарашка, клубашка хIанз а цIенхаштара кхоачашбоинараш да.

ВЛКСМ Надтеречни, Урус-Мартана, МалгIабика, Наурски райкомаша берригa а комсомольцаш юкъе яьбац политически дешара, цу дешара ледара юкъеэцар комсомоле бовца кагирхой. Идейни боеам лоха болаш ю занятеш цу районий цхьайолча кружокашка. Занятеш йохаеш, тIехьайоакаш моттигаш хул.

Комсомольски организацешa дешара формаш тайп-тайпара хилийта еза, советски халкъа революционни, тIема, къахьегама сийлен моттигашка ега Ерригсоюзни похода чулоацам кIоаргбе беза.

Кхьайле из вайцига пхьайолча моттигашка дешар- трафарет йолаш хилара. цунна сагота ца хилара, балха дикала терко еш ца хилара, къаьстта производстве къахьегача кагирхошта юкъе. Комсомола комитеташта ледара хов кагирхошта тIема - патриотически кхетам балара педагогически, психологически лостамаш.

Iилма - технически прогресс лакхъеча боккха лоархIам болаш ба къона Iилмахой, специалисташ, инженераш, техникаш, съезало комсомола комитеташ декхарийла яьй производственни коллективашцара бувзам чIоагIбара.

Съездо къона къахьегамхой декхарийла баьб социалистически экономика дегIайоагIача юкъе, цун дерригача доакъошта интенсификаци яра. КПСС ЦК декабрьски Пленума (1969 ш.) решенеш кхоачашъяра юкъе хьинаре дакъа лаца.

Юртарча комсомольски организацей балха гIехь керттерча лостаме а лоархIаш, съездо къоастадир юртарча къахьегамхой йоагIаш йола смена кхетаяр, колхозийи совхозийи производствана комплексни механизацийи химизацийи ена юкъе дакъа лацар, латташта мелиораци яр.

Производства эффективность лакхъяра, продукци дуккагIа яккхара керттера хьаст болча кхоачаш дегIабениб хIана юрта боахам. Цо дIадех белгалдаьхар съезде. Юртарча комсомольски организацешкара грамотни бола, кхом беш бола, Iилманехи техникаси керда карагIдаьннараш производствана юкъе довлалe хоргдола, къахьегам Iилма новкъаца вIаштIехьбоаккхаргбола лаьттан дай хьалкхебар.

Съезде белгалдаь махиллара, къаьстта теркалде доагIаш да физика, химе, математика Ерригсоюзни олимпиадаш елга.

Вай республике а хIара промышленни юртбоахачеи предприяте дика кийчъинa технически грамотни кадраш йола бераштен кхуаш боагIараштен эша клубаш хила еза ха хьаэттий. ХIара районе хьае еза йоккхагIча класса дешабагIарий Iилма обществаш, къонача техникийи натуралистийи станцеш.

Съездо къаьстта теркам тIабахийтар физкультурeи спорти дIало а дегIайоалаеш комсомольски организацеша беш бола болх лакхбе безаш хилара.

ВЛКСМ XVI-ча съездо дIатьеххаь Советий мехка къона тIехье боарам боацаш Коммунистически партена мутIахьа хилар.

Ленински васкеташта тешаме хилар — из да ленински хьисапе вахар а болх бар а, массаньха а доллача хIаман тIехь а Кагирхой Коммунистически Союза членa сийлен цIи бакъеш хилар. Ленински васкеташта тешаме хилар — из да партена боарам боацаш цIена гIулакх деш хилар.

Пренеех эггара хьалха къамьал дир ВЛКСМ Грозненски горкома хьалхарча секретара **Шароварина Людмилас.** Цо дийцар съезда балхах, цунах шийна хийттар. ХIара делегатага кхачар, аьлар цо, Ленина вахарах йола йIьхий материал (книжкаш, пластинкаш), комсомола исторех дола книжкаш, съезда документаш. ВЛКСМ ЦК боккха болх бир — 10 секци. 10 секцешка баьча балха итогаш тешал ду ВЛКСМ бола массе оагIорахьара а тайп-тайпара а хилара, кагирхой тайп-тайпарча категорей хьаштоши эшараши лоархIаш хилари.

Съезде белгалдаьккхар хIара юкхьаьнарча организаце ший безаме гIулакх хилар, дIара комсомольца шийна тIадилла гIулакх долаш хилар.

ВЛКСМ 16-ча съезда делегата «МалгобекнефтIь» мехкдаьтта промыслай управлени бурув деттача болхлочо **Булгучев Салмана** къаьстта теркам тIабаьхийтар Iилма - технически прогресса юкъе комсомольцашеи кагирхошеи дакъалацара.

МалгIабика кагийча нахеи мехкарашеи, аьлар цо, доккха дакъа доац производства резерваш лахара а эффективность лакхъяра а юкъе, къовсам лоаттабу балха хIара моттиге материалаши бедала лорадра а цар кхом бара а тIехь.

«Ленински юбилейна — къоначар тохками говзалие» яхача технически творчества хьежара къонача болхлошеи инженернотехнически болхлошеи 80 совгIа рационализаторски предложени ениай. Предложенеш производствана юкъелхийтарех баьнна пайда 39307 сом ба. ДикагIбола рационализатораш ба Баркихоев Муса, Крысина Виктория, Чередниченко Валерий, Зандаков Абуяаш, кхьбараш.

Оратора дIахо белгалдаьккхар кагирхоши дуккха професеш Iомаяра комсомольски организацеша терко еш болх беш хилар.

Къамьал де дош ии ВЛКСМ 16-ча съезда делегате Наурски района «Ше байракх» яхача колхоза хорттерча агронома **Чичаев Михьмадa.** ВЛКСМ 16-ча съездо доккхай декхараш оттадад юртарча къонача къахьегамхошта хьалхашка, — аьлар цо. — Тха колхозe комсомольцаш — къона механизатораш, кхашка бола бераш, доаркаш, жа леладераш кийча ба съездо хьалхашкe оттадаь декхараш кхоачашдара. Оаха тхоай коллективе йийцай съездо решенеш, уж кхоачашъяра хьалде йола мероприятеш белгальбхай.

Кагирхой механизаторски говзал Iомавеш ба. Школа йисте яьккха 12 саг Калиновски № 2 йолча ПТУ вахийтавир вохв. ХIанз тха колхоза дукха къона механизатораш ба. Колхоза вIаштIехьадаьккхад тракторашa шин сменах болх белга. Юртара професеш Iомаяра хьалхехьа комсомолана хьалхашка парте оттадаь декхараш кхоачашдара дукха хIама ца де дезаш.

Трибуна тIа я Нохч - ГIалгIай АССР просвещение министра заместитель **М. Б. Алмазоев.** Цо аьлар ВЛКСМ 16-ча съездо белгалдаьккхар комсомол, пионерски организаци школеи цхьоагIо йолаш хилар. Цо белгалдоех республика школьни комсомола дакъа толамаш, комсомольски комитетийи халкъа образование отделенийи яйхха бувзам хилар. Алмазовас дика доацкаш дийцар барх шерара ассобуча закон кхоачашдеш хиларах.

ВЛКСМ Грозненски райкома секретара **К. Козловас** дийцар района хьайбай боахам дегIабоалабеча, механизаторски професеш Iомаеча юкъе комсомольцаш, кагирхоша хьинаре дакъа лоацаш хиларах. Цо белгалдаьхар комсомольски организацеша кагирхошта юкъе беча тIема-патриотически балха тIехь, къаьстта Советски Эсаре гIулакх де бахаре кагий нах ийбеча даьха толамаш.

Ше къамьал деш республика военкомата болхлочо **Стрельцова** дийцар Советски Эсаре гIулакх де бахаре кагий нах ийбеш республика комсомольски организацеша беш бола болх лакхбе безаш хиларах. Цо белгалдаьккхар из болх МалгIабика, Наурски, Нижарех, Шаьла районашка ледара беш хилар. Из болх тобалара хьакъехьара хьадда дола декхараш оттадир Стрельцова.

Пренеех къамьлаш дир Грозненски мехкдаьтта института студента **В. Целовальникова,** Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода оператора гIоича **В. Башкировас,** ВОИР общества республикански совета председатела **В. Евдокименкос,** пионерий республикански Дворца директор **А. Кулешовас,** ВЛКСМ Сунженски райкома секретара **В. Чекунова.**

Пленума балха юкъе дакъа лоацаш хилар КПСС обкома организационно - партийни - балха отдела заведующи **В. В. Варлашкин,** ВЛКСМ ЦК отдела заведующе заместитель **В. С. Васютин.**

ВЛКСМ обкома пленумо тIаийцар ВЛКСМ 16-ча съезда решенеш кхоачашъяра республика комсомольски организацей балха хьадда программа тIайола социал.

* * *

Пленумо дийцар организационни дош. Партийни балла тIа вахаре дувзадениа «Комсомольское племя» яхача газета редактора болхах а ВЛКСМ обкома бюро члена декхарех а мукъавалийтар **В. М. Лавриненко.** ВЛКСМ обкома бюро членаллa хержар физкультураи спортен комитета председатела заместитель **Г. Н. Крикунов.**

СССР—ВЬЕТНАМ:

экономически гIулакхаш

11 июне Москве чакхъяьлаб СССР-ни ДРВ-ении юкъе цхьана леладу экономически гIулакхаш дIахо дегIадалладара дешех лаьца йолаеча хинна советско-вьетнамски переговораш. Вежарашка долча доттагIала хьалашка хилар переговораш. Кулгаш, яздир Советски Союзо Вьетнама Демократически Республикана кхы тIа а экономически тIемеи новкъостал дарах йолча соглашенена.

1970 шера кулгаш яздаьча соглашенешка хьежжа ДРВ-ена лоаттаерга комплектни предприятеи оборудование кхьйола техникеи, хIаьта иштта ДРВ халкъа боахамий цун обороани низ дIахо чIоагIбаеш хьашта дергдоаца товараш а материалаш а.

Цхьана оттаьча коммюнике тIа белгалдоаккх, Советски Союза Вьетнама кхы тIа а новкъостал ду эмерикански империалисташа къулбехьен Вьетнаме агрессиин гIом кхы а дуккагIа чIоагIбаьча, ДРВ цхьайолча районашта йомбаш чуеттача, Лаосе тIема эскалаци еча, Камбодже агрессиин гIом бена хьалашка Советски Союзо из новкъостал да Iуппаьа вьетнамски халкъа нийсаой къовсам лерагIа хьалладара принципиальни позици йолаш ше хьаьара дувзадеина.

Советско-вьетнамски соглашенешта кулгаш яздарна дувзадениа арахьарча торговле Министерствaи СССР Министрий Совета арахьарча экономически бувзамашта йолча Пачхьалкхен комитетой цьна приеме ПТВ ЦК-ан ДРВ правительствай цIерагIа арахьарча торговле министра заместителa Нгуен Ба Дыка дег тIара баркал аьлар КПСС ЦК-ана Советски правительствана вьетнамски халкъа гIожарашка новкъостал дарах. Цо белгалдаьккхар соглашенешка оттадаь товараш лоаттадаро республика обороани низ чIоагIбара Индокитая халкъашта духьала американски империализма агресси толаме юхатохераи новкъостал дергхилар.

Нгуен Ба Дыка иштта белгалдаьккхар, уж соглашенеш мехка экономика дегIайоалаяра боккхача лоархIаме хургхилари вьетнамски советски халкъашта юкъера нежарашка дола доттагIали цхьана леладу гIулакхаши чIоагIдара юкъе лоаца керда дакъа хургхилар.

(ТАСС).

ТОРОНЕХ ПАЙДА ИЙБЕШ ХИЛЧА

ДIадахача шера ялениах яхха лийрIача боаранагIа доахнгаре шура ялха вIаштIехьадалийнар Грозненски шурий совхоза хьайбаш леладерий. Хьайбай продуктивность лакхъяра дIадахача Iаь этта цхьаьи нижкъада хилар дар кун бехьаи. Бакъда, хьайбаш леладераш тIехьабисаре керттерча бахьанех лархIа йиш йолаш дар шурий товарни фермай коллективай къахьегам лерттIа вIаштIехьца баьхкар, хьайбаш леладерий балха тIахьожам ца хилер. Цу тайпара кхоачамбоацараш дIахо йолача хана ла йиш йолаш дацар. ХIаьта укх юбилейни шера тIайийнача декхарашна вIалла а тардала йиш йолаш гIулакх а дац из.

Цу тайпара производствени халонаш нийсъелар хьайбаш леладерашта укх шера. Коллективо лаьрхIар хьайбай продукташ ма хулла дуккагIа яхара хьинар кхо ца де. ХIаьта цар иштта кхетадоре шера план кхоачашъярах кхоачам боацилга а; меттаоттаде декхар дIадахача шера ланза дисар.

Ер шу дIадолалуш а толаир хьайбашта гIулакх делга. Хоадам болаш кхоачашйоре рацион. ХIаьта цу юкъа довгIаш дола доакъар тайп тайпарен шорттен дар. Доттача доахана цар луча шурийга хьежжа концентрированни доакъар тела баьлар хьайбаш леладерий. Цул совгIа совхоза парткомо вIаштIехьдаьккхар массехьа контрольни хьисапе доахан деттилга. ХIара Iаттагара йоаккхача шурий хьоанал лакха - лоха хилара тIахьожам лоаттабе болабир. Хьайбаш кхоабачен къахьегам вIаштIехьбоаккхачен хиначa цу тайпарча хувцамех боккха пайда баьлар. Из дувзадениа дар хьайбаш леладерашта къахьегамах бола шоай бехктокхам мабарра хоабаларах. Хьаьзаргьа вай воа. Чептомирова кулгалду шурий - товарни ферма бригада. Цун вIаштIехьдаьннад доаркай, бежа Iуй болх тоабе. Цхьа жеси доваладерга вай. ДаьгIенаш доахан доажалара хьаэцаш цо цу тIа мел буц я белгалдеш йола акт а оттайийя мара. Цул тIехьагIа даьгIенашкара буц мел хана доахана тоъарга а хьеже мара доахен доажаде болалаш. Доахен кхабара гIулакх иштта дика вIаштIехьдаьккхарах цу коллективо торо хинкай доахангара шура яккхаре байпача бетта план дика тIеххоачашъе. Цу тайпара толамаш доахача хайнаре дакъа лаьцад доаркаша Кавлаева Аниса, Дилиева ПаьтIамата, Сулумова Залика, кхьтар. Масала, Аниса цо лелаеча доахан хIараннегара 1400 килограмм совгIа шура яккхай дIабахача шо бетта. ХIаьта комсомолка ПаьтIамата дош деннадар ший групперча хIара Iаттагара лакхера лаьрхIача 2550 килограмм шура яккха. ХIанзлехьа 56 совгIа процент кхоачашдаьд цо ший социалистически декхараш. Къона яле а районе цIи хезай ПаьтIамата йоккха опыт йола доарка хиларах тарра. В. И. Ленин ваь 100 шу дузача дийнахь цо дахача толамех «За доблестный труд» яха Ленински юбилейни медаль еннад цунна. Цу совгIато кхы а лакхбаьб ший декхараш кхоачашдарах бола ПаьтIамата бехктокхам. Цо дош деннад шу чакхдоалаш хIара Iаттагара кхо эзар килограмм шура яккха.

Бригада толамаш еэдахара кIезага къахьейгадаш бежа Iуша Селтирнев Хьамида, Мадиев Данилбека, Магомедов Исраила. Цар дика кхетаду дIачам даза ше хул хьайбай продуктивность тIех хургйолга. Цунга хьежжа бу цар шоай болх.

Хьайбай продуктивность лакхъеча боккхача лоархIаме хинвах мошача доакъарех бизза пайда шар а. Нагахь санна доахти доажаде доладалехьа хIара Iаттагара йоаккхаш хинна шура йиъ килограмм мара хиннаеце, хIанз бархI килограммага кхаьчаб из боарам ерригача фермe. ХIаьта воа. Чептомирова бригадe — 10 килограммага.

Боккхача лоархIаме да цхьаккха а. ХIара денна хьайбаш леладераша баьча балха итогаш ю. Хьалхара моттигаш яьхачарна карара кара тела цIе байракхаш тел. Цул совгIа хIара бетта баьча балха итогаш а ю. Итогаш ю бригадашта, доаркашта юкъе нежжача социалистически яхьа. Тоха толамаш кхоачамбоаараш дIахо йодача хана де дезараш белгалдоах.

ХIанз совхоза кулгалхой, специалисташ кхы тIа а мероприятеш кийчъеш ба доакъара база дIахо кхы а шеръяра, чIоагIъяра, фермашка деш долча балхашта механизаци яра. Цу дерригача дикача гIулакхаша новкъостал ду хьайбаш леладерий коллективана тIайийна социалистически декхараш кхоачашде.

В. ШОВХАЛБИЕВ,
«Заветы Ильича» газета белхало.

Доазол дехьара

КАМБОДЖЕРА ХЬАЛ

ПАРИЖ, 11 июнь. (ТАСС). Франс Пресс яхача агентства корреспондента беча хаамагІа, Сайгонерчу американски тІеман иккалаш мукІарал ду, камбоджийски территорехь чухьаьллачу США-н цар сайгонски гІончийн бІуна Камбоджерчу патриотически низаша тІа-тІа чІогІагІа дукъале еш хилара. Интервенташна тІа-тІа дукхагІа еттачу хІамаш укх пхе кІирнна цар дІадийна лоаттаечен еррнгаш а союзни низий кара ю» аьнна хьайкІаккьаьчен районашка а. Мааало, «чкъаьрий довха зІак» аьнна цІе тиллачу секторе, йоах корреспонденцe тІа, укх тІеттхьарчa демошка американски гарнизонашта дииза дов даь моттиг йиннай.

Сайгонски командовани хьайкІадаьд, цу секторе сайгонски парашютно-десантни подразделенешта 8 июне атака а яьй, доккхий зенаш а даьд, аьнна. Агрессорша ерригa а хІана кьиц хьина йохаяь хІалакьаьча Мимот яхача города гаьна доаццаш камбоджийски патриотически низаша дов даьд из район лоравеш чакхьначa американски подразделенена. Американцашта новкъостала авиаци йийхаяр, цхьабакъда, моастагІчоа доккха зе а деш, камбоджийски патриоташ тІабоагІаш сапна дагадоацаш дІа я бахар.

Корреспонденце тІа белгалдоакхa, сайгонски подразделенеша а сапна, камбоджийски халкъа къамал рузкъа довхаш леда американски эскара 20 совгІа батальон а хІанз Камбоджа малхбоалехьарча провинцешка хилар.

Франс Пресс яхача агентства хьаьххайкаю сайгонски «вице-президента» Кис сайгонски режимо «цийка дІатІаэцаргда цхьа доли камбоджийски эскара доаккъош кийчделга» аьнна яь заявлени. Кие доккхал дора, сайгонски бІуно шиъ гІулакхаш 30-ка июлал тІехьагІа а чакхдоахаргда «цу тайпара гІулакхаш чакхдахаза даргдоацаш лаьрхІача Камбоджерча моллагІча моттиге», яхаш.

НЬЮ-ЙОРК, 11 июнь. (ТАСС). Американски обозревателаш каст-каста дувца баьннаб, Камбоджа лоалахоша — сайгонски режимой Таиландои — камбоджийски территорех тоьал доккхия доакъош дІадехa дукла ха я, хІанз цоашта эггара аьттув болашагІа лоарвІ цар шоаш дІаеха территореш дІалувцилга, яхаш. «ГІулакх довзаш бола зем боахараш ккер, таиландцашн кхулбеххьевьетнамцашн каста Камбоджах чІегилгаш яхa болабелар», — яаьу «Нью-Йорк таймс» яхача газета корреспондента.

Эггара дезагІа дола рузкъа

Монгольски Халкъе Республикаш нийса вал кьакала мохи. Цига бахача нах дуккагІа бераш магнизой ба, хІаьта берригача бахача нах 40 процент бераш 14 шерага кхачачалца за аьнна бераш да. Нах чІоагІа бабеш болча мотмок лоархІаш я республика.

Революци вналаьвача кане хІара шоллагІа доле бер ила шерага кхачачалца дакъа Монголо. Кьола, лазараме цьатарре Іоделар врачий бераш.

Монгольски революце халкъе деррига вехар хийцар. Кхы юхадоагІаргдоацаш гонна дырниаd ле... бераш, кьол, юкьоекхаш бола къахьегаш, Медицински, унахцІено чІоагІьеча, берий учреждени шоара сеть йиллий мехка. ХІанз дезкара кьона граждане — Монгольски Халкъе Республика эгара бочагІа йола класс. Деррачча пионеро бекар оаш дукхаадаш да уккеза бераш.

Бераш лелaдера дІададанна доккхагІдола дакъе пачхаьалкхено шийна дІатІаэц. Шерра-шера дуккагІа хул школаш, берий бешаш, ясли, пионерски лагераш хьалъерга пачхьалкхено дІаухийлаш дола вахе. ХІанз аттале массане бола бах болча доагІ даха за [illegible] берий учреждени 40 эзар совгІа бераш. [illegible] кампенаш [illegible] юкъа ... берий [illegible] бешанаш [illegible].

ХІанз монгольски [illegible] берий ши [illegible] да. [illegible] берий [illegible], культурни селени бокха парк а, итташ кинотеатраш да, библиотекаш, читальня, пионерски лагераш, стадионаш, спортплощадкаш, а. Юрта [illegible] ра культура цІагІа, хІара клуба, кинотеатра, библиотека [illegible] боацаш беча [illegible], культурно - массови бола [illegible] раш а кхина дІаьтта берий уголоцаш комнаташ.

Ревсомольски пионерски организацеша боккха бола бу [illegible] тІеша унахцІена, культурни, дейн даь даьйн гІулакх [illegible] дІаяр нуххьер хургйолаш [illegible] кхолла. Укх бІаьстан юкъе эзараш къоначча ленинцаша къинаре дакъе лаьцар МНР ревсомола ЦК-ас, просвещене министерствe кхайкалча «Лениниах фу хоa хьенаІ» яхача конкурсе. Къоначa художникаша конкурсe дІачуделар ленински темах доле шоай рисункаш. ДикагІа белча кисте къоначча говзанчий а хІаьта нийтта фотолюбителий а балтаu хьоаха оттадергда укх деношка хьалхал болча берий творчестве выставка.

Монголо чІоагІа уйла гІозаш берий художественни самодеятельноста традиционни къахкараша. Белгала масене а цхьатерра дакъа лоацаш эр къоначча математикий кхаьлагІа республикански олимпиада, школьникашта юкъе монгольски мотт дикагІа хьанна шир къежа я олимпиада. Укх денешка цар итогаш йиъ.

Бовем гІозаши масее тайпараш а монгольски школьникий [illegible] каникулий программа. [illegible] мадно, хІаьта нийтта Советски Союза а кхача социалистически мехкий а пионерски лагераш са а лоІерга. Низаш [illegible] а даьлерга 20 эзар гІорглача [illegible] раш. Монгольски школьникий — ленински зачета отличникий — боккха группа туристически поездка гІерга дацтане белгалагІа бола революционни моттигаш гІолла.

Сага эггара дезагІа дола рузкъа — уж бераш да. Йоаз малхбоалеьарча кьийний нийцо. Белгалдола кьона тІехье болаш дейча монгольски халкъа кхоане бахьадола я.

К. БОЛДОХОНОВ,
ТАСС корреспондент.
Улан-Батор.

КАНАЛА ЗОНЕРА ТІОМ

КАИР, 11 июнь. (ТАСС). Израильски авиаци селхан Іуррe а дийз цкьа слина дуккхаза а Суэцки канала дІабаххалеш Суэцки вална латтача ерригача фронте египетски позицешта атака а гІийртай, цхьабакъда, мел даь а зе де хІаштІехьдаьннадац цун, йоах МЕН агентства хьаьхайкаьяча ОАР-а герзашцарча низий командованe никала заявлене тІа.

Заявлене тІа белгалдоаццъ, 26-нега кхачачалца йола самолеташ юкъе а йолаш израильски авиацца атакаши толкама полеташи моттигерча хамах Іуйренна 9 сахьат даьича дІайолаецийн кхаь сахьата лаьттай хилар. Фегарча тІема духьаларча ОАР-а средствашa цІаккха, а лаьгІ ца долийташ дов доладир моастегІнун самолеташта. Цу цхьаи ханна египетски вза - йоккхача ертиллере йоккхий тІоман чуйийттар Къахьача Ісмаилиерин Аль-Баллахтарен къулбехьенгахьарча районашка израильски танкашн бронетранспортераши гуль[illegible] матте а, хІаьта нийтта Аль-Юбретерча тІема ехоачам чуболча склада а. Из дов деча хана ехорч юкъе тІадеттaлуш бола моттигаш йоаккай.

СУРТА ТІА: шиъ сесагаца Хатун Ханумица вагІа Мелимов Ширали.

Н. Игнатьева сурт.
ТАСС фотохроника.

БОКЪО ЙОАЦАШ ЯЬ СУД

НЬЮ-ЙОРК, 11 июнь. (ТАСС). Кхы цхьаькха а бокъо йоацар яьд США-с Вьетнаме лоаттабеча зуламеча тІема духьаларчарна — соахк бІаьстан юкъе хиннача тІема духьаларча демонстрацена юкъе дакъа лаьцача итт саге Чикаго судо кабахта яха тайп - тайпара ханаш техий. Царех кхаьнйенa чабахта ялха итт - шийт шу ха техий, торхІанена — пхиппха шу. Царна судаш яьй 1969 шера 25 мае эскаре нах йоахача комиссе цхьан участке шу а лийлха, Вьетнаме лоаттабеча тІема духьала протест яра мелІан йолаш призывникий карточкаш йоагадарах.

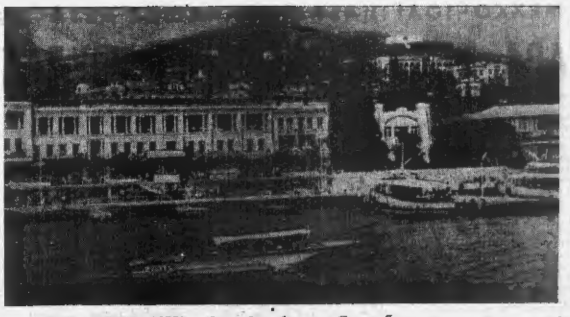

МЕХКА ГОРОДАШНА ГІОЛЛА Форда тІара дІахьежача Шарргу Ялта.
Н. Дудченко сурт.
ТАСС фотохроника.

ГАЬНАШ — БАРОМЕТРАШ

Гаргарча сахьатеша а шоллагІча дийнахь хасттам машта хургба ха йиш я кхьайолча гаьнаш тІара. Ленкорански кІархала гІа йоачан тІайоагІаш хилча маьтхара дола, хІаьта пук тов бесса эзилгаш хобалу. ІажагІча кІархала зиазех чІоагІа хоза хьаж йоагІа серрахьа. Нагахь сапна йийхкдаа Іефойна цар хьаш [illegible] кхете, хилаш-из йоачан хургйолга да шоана. Йоачан тІайоагІача хана хьаж чІоагІагІа йоагІа сарехах, доцо бесача смородинах, лезках, петуньях, хІаьта кІархала дизаех дукха хий (нектар) хьаух.

ЭГГАРА ЛАККАГІОЛА ГОРОД

Форда тІехьен тІара юсташ лаьрхІача 3.600 метр лаккхача ула Боливе мотгара город Ла-Пас. Из [illegible] тІа эггара лаккагІа йола столица я. Кхьча мехкашкара баьхке дукха хьаьший, городе да-бийса а лакхахалохьа, чемоданашка шоай хІамаш чукхьа, юхабоагІача [illegible] кийсу, хІана аьтча лакхие [illegible] климат шоайга ле [illegible] могандa. Корта бІагера ух цар, гарре [illegible] ег, каст-касте дагага лазар увт, мерех цІий ух.

«Сельская жизнь» [illegible] газет, 1970 шера 10 [illegible].

АГИТАТОРИЙ ДОШ

ХІара дено гаргакхуш вай СССР Лакхехьарча Совете дечa хоржамашта. Тха дукхача агитатораша дизза кхоачашдаьд ала йиш я хоржама кампаци лертгІа чакхьаькхара хьанехьa шоай декхараш.

Дика вІаштІехьбаьнхаб хІара агитпункта болх. Белгала юкъе йоагІа Ачхой - Мартана № 2 йолча баркІцерарча школера агитпункт. Кхоачаш дІечу я валале гуш я хархархой укхаза [illegible] йоакхо ю. Нийр тІа хьалтеха доал 14-ча июне массова я кхадж таоса тІакхахаш доле лозунг. Цун кІезнга лохера «Марша доагІалда шоІ» яха дешаш.

Хоза кийчьаьй агитпункт чухьара. В. И. Ленина вахар дувцача стендашта — бІарг тІаотт, хоржамех долча литература выставка хоза кийчьаьд. Керда газеташ журналаш даим хул укхаза. Дежурни воацаш цІаккха а хилац агитпункт. МоллагІчоа хаттара жоп луш да справочни стол. Лекцеш ешаш, беседаш еш хул агиторколлектива 57 член. Планашца хьешша цхьаькха а хІама юкъагІа ца дуташ болх бу царех хІаране шо-шоай десятидворкашна.

Къаьстта терко я цар кьоначa хархархой. Дукха ба царна юкъе укх шера эггара хьалха кхадж тоссаргбараш а. СССР Конституце керттера положенеш дІайовийтаи, вай хоржама система дуней тІа эггара демократическе йолга дІахойташ дукха беседаш хьй агитатораша.

Нигта дика болх беш я Л. Сагрева заведующи вола «Лермонтовски» совхозера агитпункт а. 30 агитатор ва десятидворкашка лекцеш ешаш, беседаш еш. Цул совгІа кхаццка, фермашка бригадашка къахьегача юртбоахама болхлошна йийха буззам лоаттабу агитатораша. Шоаш лаьрхІа мероприятеш чакхдохара дика новкъостал ду царна политинформаторий группа, лектораша. Тайп-тайпарча темех 300 совгІа беседа яьй цар хархархошна. Пенгазот, къахьегама листокаш, «Молнеш» арахец. Уж Іодийшача довз вахa [illegible] лелaдерий, [illegible], хьийбеш лелaдерий къахьегама толамаш, цар вахер.

Белгалде доагІа хархархоштa кьалхашка каст-каста концерташ уттадаш, кинофильмаш хьокхаш хилар а. Из гІулакх дика вІаштІехьдоакх моттигашкарча клубай культура болхлоша. Хархархошта доагІаш дола дика гІулакх дарна белгальеннна эза Катыр-Юртара клуб (заведующи А. Вургаков). № 17 йола агитпункт а цу клубе.

Даим дукха нах хул цу чу. Хов хархархошта белхашкера шоаш мукъабаьлча укхаза дика салаІа йиш йолга. Шахматаш, домино, иашкаш ловзаш, а керда газет, журнал дешаш, нердача стендага а выставкага хьежаш хул уж.

Цу тайппара дика болх барна белгальеннна нах а агитпункташ я тха районе. ХІаьта лоашна аьлча 14-ча июне хоржача СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташта тІехь кхадж тоссара шиш кийчо еш да тхо.

Л. МАГОМЕДОВ,
№ 3 йолча [illegible] школа [illegible].

СПОРТ

«СПАРТАКА» ЧЕМПИОНАТ

«Спартак» обществa Российски Совета хьалхале яххара ворхІ дийнахь малача наькъа волейбольни командашта юкъе къовсамаш лаьттар город Махачкале. 10 команда яр яхьашка дакъа лоацаш. Царна юкъе Нохч - ГІалгІайчен «Автомобилист» команда спортсменаш а болаш.

Дика лайзар цига вайбараш. Счет 3:0 йолаш Смоленски областан Краснодарски краян командел, счет 3:1 йолаш Новосибирски командал котбаьлар грозненцаш. Итогаш йича хьалхарча группе Грозне, Новосибирска, Подмосковье командай кхоккха очко хилар. Цул тІехьагІа чемпионата финале вІашагІкхийттар уж Приморски краян Дагестанен волейболисташца. Цига цхьатарра счет (3:0). йолаш шаккха а команда эшайяр грозненски «Автомобилиста», финале а кхо очко а яьхкхе чемпионата хьалхале кхачар вай спортсменашка.

Белгалде деза Нохч - ГІалгІайчен волейболисташ хІанз иттазлагІа Российски «Спартака» чемпионаш хилар. ДІа-хьа тела прна, цхьоалагІча степена дипломи маьхера совгІаташи дехар чемпионашта.

ШоллагІча моттиге бе Новосибирски областа волейболисташ, кхоалагІча — Дагестане команда.

26-ча июне деза 4 июле кхаччалца Днепропетровске хургйолча «Спартак» обществa Центральни совета яхьашка кийчо еш хургья кІанз вай команда.

«ЛУЧА» КОТАЛО

Грозненски гарнизонен «Динамо» стадионашна ворхІ дийнахь хилар футболах ловзаш Краснознамении Къилбаседа - Кавказски тІема округа хьалхале яхьара яхьаш. Конкурса юкъе ца йоагІаш яр Эскара спортивни клуба (Ростов) команда.

Кхаь подгрупа бекъа я бехка кьийсар футболисташ хьалхара моттиг.

Шиъ подгруппе котьалар грозненски «Луч» яха команда. ХІаьта финале ловзаш а хьакхаьлар. «Луча» кхо футболист Г. Кудрявцев, В. Калибатов, А. Шаповалов тІема округа сборниена юкъебахаб.

«ТРУДА» СПАРТАКИАДА

«Труд» обществa республиканcки спартакиада спорта 11 тайпах къовсамаш лоаттадеш ба спортсменаш. ХІачала чакхьаьннай йистола тІарча теннисах, городкех ловзарий, топаш кхуссарий ейгачен езачек атлетика яхьаш.

ЦхьоалагІча группе хьалха ба грозненски механически заводa спортсменаш, шоллагІча группе — СевКавНИИ коллектив, кхоалагІча группе № 1 йолча кирпични завода спортсменаш ба.

О. НИКОЛАЕВ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

13 ИЮНЬ

В. И. Ленина цІерагІара майда. 18.00. Музыкальни концерт. Цул тІехьагІа 23 сахьт деллалца НГНПЗ художественни самодеятельноста коллектива концерт. 23.00. Хроникально - документальни фильмаш хьокхаргда.

В. И. Ленина цІерагІара культура Дворец. 19.00. Зелени театре В. И. Ленина цІерагІча культура Дворца художественни самодеятельноста концерт. 19.00. Кинолекторий. 20.00. Документальни кинофильмаш.

Химикий культура ЦІа. 18.00. «Хьамсарча мехка гІолла» яха кинофестиваль.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 17.00. Завода общежитe «Орден лелаю вай мохк» яха устни журнал.

Н. К. Крупская цІерагІара культура Дворец. 18.00. Художественни самодеятельноста концерт.

Пролетбата цІерагІара культура ЦІа. 10.00. Вераштa лаьрхІа кинофильмаш хьокхаргда. 19.00. «Депутат — халкъа лай» яха беседа. 20.00. Документальни кинофильмаш хьокхаргда. Катирхой селоІа сайре.

Кирова цІерагІара культура ЦІа. 12.00. Документальни фильмаш хьокхаргда. 18.00. Художественни кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цІерагІара культура селоІен парк. 17.00. Массови площадке халхараш, ловзараш, конкурсаш. 18.30. Музыкальни, эстрада — симфонически оркестра концерт. 19.30. Лекций-концерт. Просвещене болхлой ЦІех художественни самодеятельноста концерт. Зелени театре Пролетбата цІерагІча культура ЦІен художественни самодеятельноста концерт.

14 ИЮНЬ

В. И. Ленина цІерагІара майда. 18.00. Музыкальни концерт. 19.00. Челюскинцей цІерагІча кинотеатре эстради оркестра концерт. 20.30. Хроникально - документальни кинофильмаш.

В. И. Ленина цІерагІара культура Дворец. 10.00. Йоккхача зале «ТІом — доккха дог» яха кьоначa зрителa театра спектакль. 11.00. Художественни самодеятельноста коллектива концерт. 12.00. Берий художественни самодеятельноста концерт. 14.00. Документальни кинофильмаш хьокхаргда. 16.00. Хархархошта лаьрхІа самодеятельни концерт. 18.00. Зелени театре вокальни студе концерт. 19.30. «Сверстники грозы» яха халкъа драматически театра спектакль.

Химикий культура ЦІа. 10.00.—13.00. Культура цІен духовой оркестра концерт. 12.00.—14.00. «Ленина хьехелла Советски Іаьдал» яха киноутренник. 14.00. Кинофильмаш хьокхаргда.

«Красный молот» завода культура ЦІа. 12.00. Завода художественни самодеятельноста коллектива концерт. 13.00. Музыкальни концерт. 17.00.—19.00. Культпросветучилища художественни самодеятельноста концерт.

Н. К. Крупская цІерагІара культура Дворец. 9.00. Духовой оркестра концерт. 10.00. Художественни самодеятельноста коллектива концерт. 15.00. Документальни кинофильмаш хьокхаргда.

Пролетбата цІерагІара культура ЦІа. 8.00—10.00. Духовой оркестра концерт. Цул тІехьагІа художественни самодеятельноста концерт. 15.00. Документальни кинофильмаш хьокхаргда.

Горье цІерагІча клуб. 10.00.—11.00. Художественни самодеятельноста концерт. 18.00.— 20.00. Кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цІерагІара культура ЦІа. 12.30. Культура цІен художественни самодеятельноста концерт. 14.00. — 16.00. Музыкальный концерт.

Ленински района культура ЦІа. 10.00.—12.00. Художественни самодеятельноста концерт. 12.00—16.00. Хьалхараш, ловзараш, аттракционаш.

ХАОТТАМ

Тахан республика гІолла Грозни лоадам боаццаш мархаш а йолаш, йоачан а йоаццаш, малхбоалехьара гІаьххьача йоарие, низаза чІоагІа мух а хьекхаш ха хила а. Дегара температура республика гІалла 22—27, Грозне 26—27 градус йІоехьа йолаш хилад а тара.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

АргІанара номер араяргья 15 июне, оршотдийнахь.

«ВЬЕТНАМ АМЕРИКЕ ЕНАЙ»

Дерригa а американски бІу Вьетнамен, цул тІехьагІа Лаоссен Камбоджен чухьалхаргара дІадоладелар. Из дерригa а цхьанахьа гаьнна — дукен дехьа йисте дар. Цхьабакъда, ха дІаяхай, хІаьта хІанз «Вьетнам Америке ена» хиларах кадеза болац дукха американски обозревателаш. Географически маІанга дилача гаьнара тІом бІубенна чубаьлар миллионаш а миллионаш а болча американций кІагІа, университетски аудиторешка, заводашкеи фермашкеи, американски общество шин дакъа йийла, мехка эггара «дІайхагІа» доли дош а хилла дІаяттаб.

Нагахь сапна Пентагона лоаттача поставщикашна йийхе бухадеппа болча тІема промышленникна цхьа вІаммига гуркатнаг ну сийлахьа боцашча тІом тІа йІаьний кулаш иле а, нагахь сапна йоккхийча американски корпорацей пайдаш 50 миллиард долларал гІехдаьннаделе а, дукхна а дукхагІа йолча американски халкъа керд-керда тахьеташ уттадарал башха дика хІама хиц цо. Кхьметтел официальни, ховшехьа а лохьаьча Пентагона данйех а йозба американцаш кІанзле а 30 эзарчил тІехбьаьнаб. Кхы а дукха кхухь цо шийна далалехтераш — «Газетт энд Бейлин» яхача газета даневх тІом болабелча дения 20 процент лакхдена хІамай деза маьхаш вахза укх тІехьарча пхи шера шоэвна лаьхбенна квартирех боакха махка.

Цул совгІа, цІий мехкадеш американцашта качдевал чурча реакци ду кимаш полицейски территори.

...Вьетнама боабьча американски салтий списокаш «Риверсайд черч» яхача эггара доккхагІдарех долча цхьан нью-йорски килисерча часовне Іуйрийна дена саррал- ца торжественно ешаш латта дуккха бетташ даьнна. Киназа Іаьдалаш, хьачухараш тІа-тІа дуккагІа тІема духьала хулаш лаьтташ хилар теркал а деш, раьза хила миллионаш болча американцашта гомача тІема духьалара-из шиь тайпар антивоенни демонстраци яра чаьсовне дІаьяла. Машарa тІехьарча къовсамхоша решени яьй списокаш ешилга цІИ юхе из вусаш берригa американски салтий вьетнамски даьттан тІара Іоьрабаллалша йолча хана ца сацийта аьнна.

Из гІайгІане список кхы а дукхагІа йІаьхлуш латт — ерригa Индокитай чулаьцай хІанз тІемо. Цу тІема хІара керда секунд 960 доллара маьха я налогаш техкача американца. ХІара кІирана Пентагоно хоам бу, массехк эггаш американцаш кхы а бусаргба Индокитера цІа ца боагІаш, яхаш.

Дуккха бетташ хьалхагІа дейз дохьешаш тІара Іаьржа зиза — тІема агресси бахьан долаш американски халкъо цхьаькха корта боачача гІулакха нах болбайтаре духьаларча протеста символ— демонстративно дІа из доахаш йоаккаду эзараш американцашa. Белгалдоаьш хІана дар, США 30 мае традицегІа лаздеш дола «Байкараш дагабоха ди» укх шера «Хьадувла дагабохаргба» вай Вьетнамен Камбоджен боабаь американцаш, Огайо штатерча Кентски университете тІема духьалара демонстраци хиначa ханa топаш етташ боабараш. Джексонен Огастен негритянски демонстрацеш йолча хане полицейскеша боабаьраш...» яхаш лозунг а долаш чакхдалар. ТІемо хІанз бІал кхухь океанал дехьара меттел, американски городий почтови штемпелаш тІалаттача конверташка а.

Полицейски дубинкаш, бІаргех хий ухийта газ, кхьметтел демонстрацешта топаш етта а, тІема духьаларча Америка тІа-тІа дукхагІа готью милитаристий Америка. Протеста болам дегІаухаш а хІанзале американски обществa деррига доакъош чулаьца а ба. Хьинар къаьстта чІоагІа айлаларца белгабоал студенташкхa бола Вьетнамера тІом хьалха тІа чІоагІа хийтта идеалаш, тишъклара символ а хинне дІаоттарах дегаш тийша чагирхой аьхь тІакхоачашдеш цІий мехкадеши болча цу тІемо миллионаш бола американски кагийнахи мелкарийн шимбаьхаб хьалха правительства массаза а чакхдоахаш хинча моллагІа гІулакхаш кхы цхьаккха къамьла доацаш къобаьллар сакхa лаьрхІа йолча патриотизма маІанах. ХІанз тІа-тІа дукхагІа хул США эскаре — агрессорийн кагийнашм эскаре гІулакх де бa хe туташ бола американски кагирхой.

Пентагона официальни даннех, запасера эскараш кийчбеш йолча цхьа бІаьн ах бІаьна совгІача университетски центрашта чухьийлаб студенташ ялха укх тІехьарча дешара семестре. Маьлхон гаргача студенташа дакъа лаьцад укх тІехьарча пхе шера США тІема духьала еча демонстрацешка.

ТІема духьаларча кампанена шерра юкъелаь профсоюзни организацеш, творчески интеллигенце, киназа викалаш. Американски халкъанарча «йист ца хулаш Іеча дукхагІчар» США-с герза низаца Индокитае лоаттаю интервенцИ хьаллоац яхаш официальни Вашингтоно дІайоаржаеш йола цІиф бокъонца ша на ярра яьсса я. Бахьдар аьлча, мехка доалдеча гІозарашен къаьстта а реакци лидерашен кІезига къахьийгадйи, политика мичча бесса йле а, цун бала хургбоаца уйла американски халкъах тоьал доккхача дакъа дег чу йоссe гІерташ. Нийга мара политикаш гІулакх ца хилар белгалара резерв а реакционерашта агрессорашка. Вешта, цкъа-дале, бала ца дийр — из правительства чакхдоаьча хьелаша йолча гІулакхаш къовбал дела дац, хІаьта шоалагІа — дале, цу бала ца хилара тІа-тІа дуккхагІа тейтара моттиг дІалец лаккхлуш боагІача сакхетама.

Мичча бесса из хІле а. Харрисе институто укх тІехьарча заманa общественни мнени занеча хаттарий даннеша хьийохкхача, 54 процент американцаш хьалха дуьхьала ба США-с герза низаца Камбодже лоаттача интервенце.

Цул совгІа, цІий мехкаеш Вьетнаме лоаттабу тІом сацабарна бола безам масе тайпара программаш йолаш йола итташ общественни организацеш шийлара тІа вІаштІехьттала йола платформа а хила дІаэттай. Американцаш гешан боагІа, мехка чурча вазара демократизаца ела, расови дискриминаци дІабоаккхилга, къахьегамхой вахара материални бора лакхбелта — Америка прогрессивни общественноста шийна хьалхашка уттаду уж деррига а дукха кхыдола а дешаш дукхача хьале Къулба-Малхбоалее Азера тІом сихагІа сацабарах тийша хиларах. «Инфляци сопаелгах цхьаккха дуьца я (президента Никсона из деш ма хиллара), цу цхьан ханка цун керттера бахьан лоаргІалуш бола тІом дІахо лоаттабе а шерба а хьаштаац», белгалдоакх, масала, чикагски профсоюзий члений йоккхача группа дукха ха йоаццаш ьеча заявлене тІа.

ТІема духьаларча демонстраций мугІарашка тахан оагІув оагІох а тха гІа бозхаш ба америкаски халкъа къаьнах хьаштаца юкъе цхьаниха хІана лоацаш болча тІема шоаш духьала хилар хьаххайкадеш бола студенташ, болхлой, негритянски организацей членаш, бизнесменаш а хкьметтел американски эскарера салтий а.

Цу гІулакхашка дилача Вьетнам белгала я а «енай Америке», хІаьта укхазара дІагІоргьяц из цхьанкха юле ца вусаш берригa американски салтий Вьетнамера дІабаххалца йолча хана.

Э. БАСКАКОВ,
ТАСС корреспондент.
Нью-Йорк.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО

13 июнь

8.30 — «Юрта Іуйре» (нохчий меттала). 6.45 — Ахерски. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Серлало» газета обзор. 7.36 — Москва. 8.25 — Передачий программа. 8.33 — Эстрадни концерт. 9.00 — Москва. 16.00 — «Кавказе» Іуйре» яха радиожурнал. 17.00 — Ялга промышленноста болхлошта доле концерт. 17.40 — «Къонал» (эрсий меттала). 18.00 — Хархархошта доле концерт. 18.30 — Школьни глобус» яха радиожурнал (эрсий меттала). 19.00— Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

13 июнь

15.10 — Киноникьбархой клуб. 16.30 — «Коллектива сийле — хьа сийле я» (гІалгІай меттала). 16.40 — АхбІаьнера летопись «1960-гІа шу». 17.25 — Пхеча хьалхара книжка (гІалгІай меттала). 17.35 — «СССР-а Лакхехьара Совет» яха документальни фильм. 17.55 — «Вай кандидаташ. 18.00 — «НаргйтлаагІа шу» яха художественни фильм. 18.50 — «Кхоана СССР-а Лакхехьарча Совете хоржамаш хул. 20.00 — Шоана бераш. 20.30 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.50 — Кхоале йола Іуйре» яха художественни фильм.

РАДИО

14 июнь

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.16—«Ленина наькъ» газета обзор. 7.26 — Хоамаш. 7.30 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (эрсий меттала). 7.40 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (нохчий меттала). 7.50 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 8.00 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.22 — Шоана дукхаезача эшарий концерт. 9.00 — Москва. 15.15 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (эрсий меттала). 15.20 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (нохчий меттала). 15.25 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 15.30 — ДоттагІлен концерт. 16.00 — Москва. 16.30 — Литературни музыкальни композици (эрсий меттала). 17.00 — Болхлой вахарах яха радиогазета (эрсий меттала). 17.30 — «Къонал» (гІалгІай меттала). 18.00 — Республика кхаж тоссаш я керда хоамаш (эрсий меттала). 18.10 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.20 — Республика кхаж тоссаш я. Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 18.30 — Новкъостий, шун вехкарийн доле концерт. 19.00 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 июнь

15.00 — Школьни гІулакхаш, пионерски гІулакхаш (гІалгІай меттала). 15.20 — Киножурнал. 15.30 — Школьни каникулаш йолча деношка. С приключением на «ты» яха художественни фильм. 16.45 — «Знание» яха Іилман - популярни кинопрограмма. 17.25 — «Правительства член» яха художественни фильм. 19.02 — Даьлча ден концерт. 20.05 — Шоана бераш. 20.25 — Халкъ кхаж тосса да. Спецвыпуск. (гІалгІай, нохчий (эрсий меттала). 20.50 — Футболах йола дунен чемпионат. ПхьалагІа йола финал. Мексикера передача. Перерывах кердадераш.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора зам. — 3-30-11; бахкетахьа секретара — 2-34-38; партийни вахаран, культурни, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта боахамийн письмой отделий— 3-42-29.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект, 7/04.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-29.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/04.

СФ05117. Заказ № 4039.